DATATILSYNET

Datatilsynets årsberetning 2010

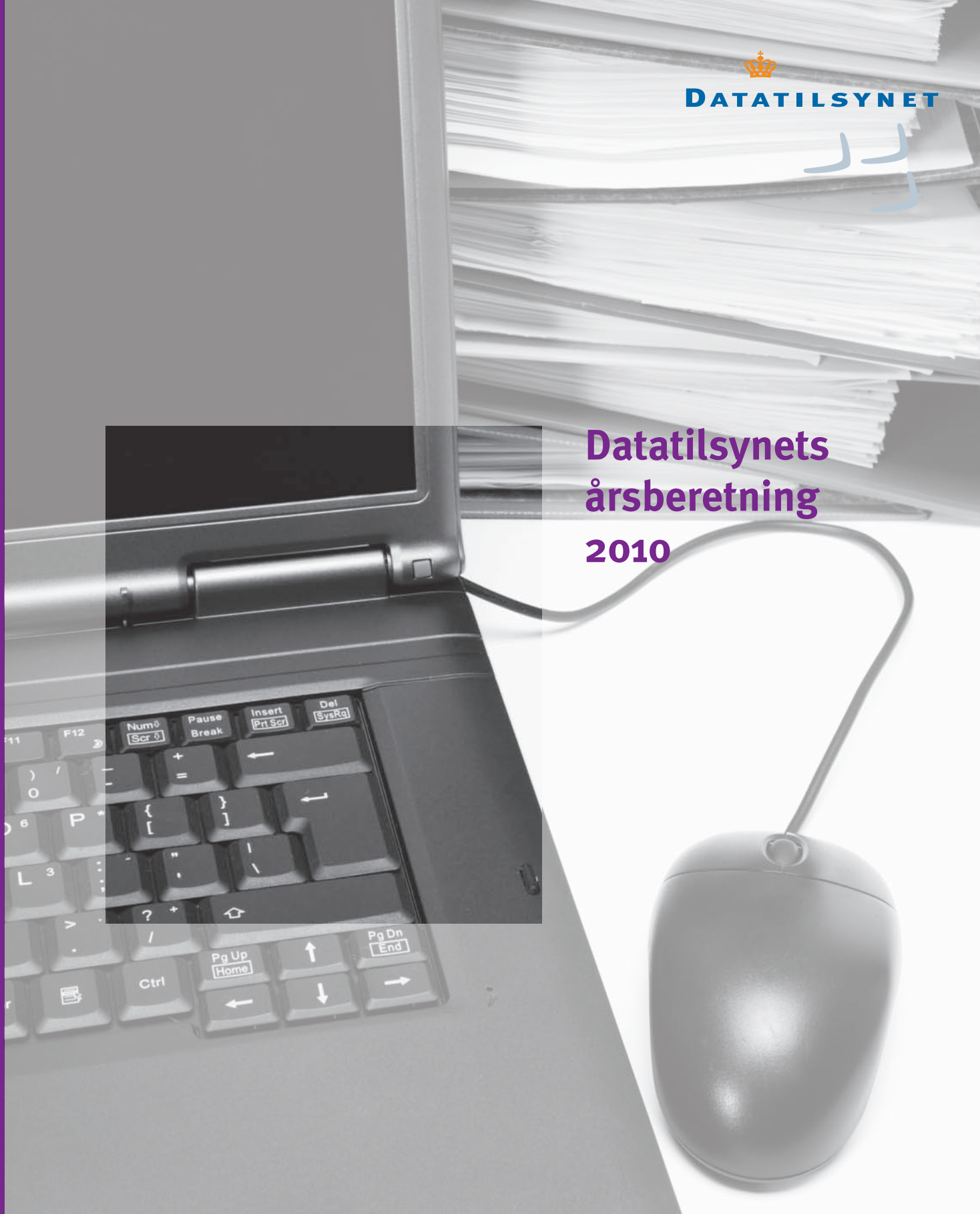

Datatilsynets årsberetning 2010

Udgiver: Datatilsynet
Tryk og layout: Rosendahls-Schultz Grafisk
Beretningen er sat med Meta
Oplag: 300
August 2011
ISSN nr: 1601-5657
ISBN nr: 978-87-992871-2-3

Indhold

Til Folketinget

Datatilsynet afgiver hermed sin årsberetning for 2010. Beretningen afgives i henhold til persondatalovens § 65, hvorefter Datatilsynet afgiver en årlig beretning om sin virksomhed til Folketinget.

Beretningen indeholder en omtale af væsentlige aktiviteter for Datatilsynet i 2010, herunder nogle af Datatilsynets udtalelser til de lovforslag mv., som tilsynet har haft i høring i 2010. Endvidere indeholder beretningen et afsnit om det internationale samarbejde, som Datatilsynet har deltaget i, samt et afsnit om sikkerhedsspørgsmål.

I afsnittet om tilsynsvirksomhed omtales de inspektioner (kontrolbesøg), som Datatilsynet har gennemført i 2010.

På Datatilsynets hjemmeside www.datatilsynet.dk har tilsynet siden 2004 løbende offentliggjort udtalelser og afgørelser i sager, som vurderes at være af generel interesse. Årsberetningen indeholder derfor kun i begrænset omfang referater af konkrete sager om behandling af personoplysninger. For yderligere oplysninger om Datatilsynets virksomhed henvises således til tilsynets hjemmeside.

København, august 2011.

Henrik Waaben
Formand for Datarådet

Janni Christoffersen
Direktør

shift

Datatilsynets virksomhed i 2010

Datatilsynet administrerer lov om behandling af personoplysninger (persondataloven). Datatilsynet fører tilsyn med enhver behandling, der er omfattet af loven, bortset fra domstolenes behandling.

Af Datatilsynets aktiviteter i 2010 kan blandt andet nævnes:

- Vejledning og rådgivning over for offentlige myndigheder, personer og virksomheder
- Udtalelser om lovforslag og bekendtgørelser mv.
- Behandling af klager fra personer over registrering, videregivelse af oplysninger, manglende indsigt mv.
- Udtalelser om anmeldelser fra offentlige myndigheder
- Tilladelser til offentlige myndigheder og virksomheder mv.
- Tilladelser i forbindelse med anmeldelser fra forskere
- Bidrag til besvarelse af spørgsmål fra Folketinget
- Sager på Datatilsynets eget initiativ, herunder inspektioner hos offentlige myndigheder og private virksomheder mv. samt hos forskere
- Deltagelse i internationale tilsynsmyndigheder og internationalt samarbejde med andre datatilsynsmyndigheder
- Deltagelse i arbejdsgrupper, udvalg mv. og oplæg på konferencer mv.

Datatilsynet har i 2010 registreret 5.665 nye sager, hvilket er en stigning på 17 % i forhold til 2009, hvor der blev registreret 4.859 nye sager.

Stigningen i det samlede antal af nyoprettede sager i 2010 set i forhold til 2009 skyldes navnlig, at der igen i 2010 har været en ganske væsentlig stigning i antallet af klagesager og forespørgsler både vedrørende offentlige myndigheder og private virksomheder. Desuden har tilsynet behandlet langt flere sager vedrørende lovforslag og udkast til bekendtgørelser mv. Endvidere har der været en markant udvikling i antallet af sager vedrørende sikkerhedsspørgsmål, hvilket bl.a. må tilskrives den øgede brug af digitale processer og løsninger i samfundet generelt.

Datatilsynets opgaver

Rådgivning og vejledning mv.

En af Datatilsynets hovedopgaver er at yde rådgivning og vejledning om persondataloven over for myndigheder, virksomheder og enkeltpersoner. Det er tilsynets erfaring, at det ofte er en god ide, at tilsynet inddrages tidligt i et forløb, således at der tages højde for persondatalovens krav i det videre arbejde med et projekt. Herudover er der af og til også behov for dialog på senere stadier. At yde råd og vejledning er derfor en central og prioriteret opgave for tilsynet.

Datatilsynets vejledning og informationsindsats sker bl.a. via tilsynets hjemmeside, hvor principielle afgørelser mv. offentliggøres. Endvidere er den generelle informationspjece samt vejledninger mv. om persondataloven tilgængelig på tilsynets hjemmeside. Det er muligt at tegne abonnement på nyheder fra tilsynets hjemmeside.

Datatilsynet har i 2010 haft særlig fokus på at informere om sociale netværk og private virksomheders whistleblower systemer. Desuden har tilsynet i 2010 offentliggjort en lang række engelske tekster på sin hjemmeside.

Datatilsynet udsteder også generelle retningslinjer. Således har tilsynet i 2010 f.eks. udstedt generelle retningslinjer om offentlige myndigheders kommunikation med borgerne via sms. Retningslinjerne er nærmere omtalt i afsnittet om sikkerhedsspørgsmål.

Hertil kommer, at tilsynet i forbindelse med en række initiativer til fremme af elektronisk borgerservice i det offentlige har påtaget sig opgaven som central godkendelsesinstans. Når andre myndigheder etablerer selvbetjeningssystemer på internet o.l., yder Datatilsynet således vejledning om, hvordan sikkerheden skal være for at beskytte personoplysningerne.

I de senere år har Datatilsynet deltaget i et stigende antal udvalg, møder og konferencer. Således har tilsynet i 2010 deltaget som paneldeltager eller oplægsholder på en række konferencer mv. samt haft et betydeligt antal møder med parter fra både den offentlige og den private sektor.

Det kan også nævnes, at Datatilsynet deltager som observatør i It-sikkerhedskomitéen, der har til formål at styrke informationssikkerheden i Danmark og arbejde for, at danskerne føler sig sikre og trygge ved at anvende den elektroniske infrastruktur. Inden for sundhedsområdet deltog tilsynet i 2010 som observatør i Informationssikkerhedsrådet under Sammenhængende Digital Sundhed i Danmark.

Datatilsynet modtager fortsat et meget stort antal telefoniske henvendelser. Det er tilsynets opfattelse, at telefonrådgivningen er en vigtig del af tilsynets arbejde, som især kan hjælpe dataansvarlige til at løse eventuelle problemer i opstarten. Tilsynet får også mange telefonopkald fra borgere, som ønsker rådgivning om per-

sondataretlige spørgsmål. Desuden mærker tilsynet en stigende interesse fra pressens side i tilsynets arbejdsområde, hvilket medfører flere og flere telefoniske henvendelser fra journalister mv.

På baggrund af tilsynets kvartalsvise stikprøvetællinger anslås antallet af telefoniske henvendelser til tilsynet i 2010 at ligge på ca. 20.000 og dermed over niveauet for 2009.

Klagesagsbehandling
I klagesagerne træffer Datatilsynet afgørelser om, hvorvidt en behandling af personoplysninger er sket i overensstemmelse med loven. Det er af afgørende betydning, at borgere, der f.eks. mener sig udsat for behandling af oplysninger i strid med loven eller ikke får de oplysninger, de mener at have krav på efter reglerne om de registreredes rettigheder, kan få tilsynets vurdering af forholdet.

I 2010 har tilsynet registreret en stigning på 35 % i antallet af nye sager (forespørgsler og klager) vedrørende private virksomheder mv. (fra 960 i 2009 til 1.296 i 2010). I forhold til offentlige myndigheder er der i 2010 registreret en stigning på 42 % i antallet af tilsvarende nye sager (fra 508 i 2009 til 722 i 2010).

Datatilsynet har ingen entydig forklaring på den store stigning i antallet af klager og forespørgsler. Der er formentlig flere årsager hertil, men en af disse kan være den stadige udbygning af information på tilsynets hjemmeside, som er målrettet borgerne. Det er Datatilsynets indtryk, at borgerne herved er blevet mere bevidste dels om tilsynets eksistens, dels om deres rettigheder efter persondataloven. Hertil kommer, at problemstillinger på Datatilsynets kompetenceområde jævnligt får medieomtale, hvilket også er med til at øge borgernes viden om og bevidsthed på området. En stadig tilbagevendende problemstilling, som afføder henvendelser til tilsynet, er spørgsmålet om private virksomheders behandling af personnummeret.

Den store stigning i antallet af klager og forespørgsler har desværre også været medvirkende til, at Datatilsynets mål for den tilstræbte sagsbehandlingstid for 80 % af sagerne kun er blevet opfyldt på ét enkelt sagsområde. I Datatilsynets årsrapport for 2010 kan man læse mere om tilsynets sagsbehandlingstider i 2010. Årsrapporten er tilgængelig på Datatilsynets hjemmeside.

Nedenfor i afsnittet om statistiske oplysninger er der uddybende informationer om klagesager.

Høringer over lovforslag mv.
Datatilsynet skal efter persondatalovens § 57 afgive udtalelse ved udarbejdelse af generelle retsforskrifter, f.eks. lovforslag, direktivforslag, bekendtgørelser mv., der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af

personoplysninger. Datatilsynet belyser i sine udtalelser, hvilke konsekvenser for databeskyttelsen et lovforslag eventuelt har, og tilsynets udtalelser udgør således et bidrag til grundlaget for den politiske beslutningsproces. Tilsynet finder denne opgave vigtig, dels fordi tilsynet besidder en ekspertviden om databeskyttelse, dels fordi tilsynet efter persondataloven udøver sine funktioner i fuld uafhængighed.

I 2010 registrerede tilsynet 383 nye sager om udtalelser til lovforslag mv., hvilket er en stigning på 16 % i forhold til 2009 (fra 329 i 2009 til 383 i 2010). I perioden fra 2001 til 2009 har Datatilsynet oplevet en firdobling i antallet af årlige sager inden for dette område.

Datatilsynet har også i 2010 oplevet, at nogle lovforslag indebærer en behandling af personoplysninger, der ikke umiddelbart kan ske inden for rammerne af persondataloven. I sådanne tilfælde anbefaler tilsynet ofte i sine høringssvar, at det tydeliggøres i lovforslaget, at der er tale om en fravigelse af persondataloven, og om en sådan fravigelse kan ske inden for rammerne af databeskyttelsesdirektivet. Det er som udgangspunkt tilsynets holdning, at der kun bør tilvejebringes en særskilt hjemmel til behandling af personoplysninger i videre omfang end, hvad der følger af persondataloven, hvis der er tale om vægtige samfundsmæssige hensyn. Om der konkret er tale om sådanne vægtige samfundsmæssige hensyn, beror i sidste ende på en politisk vurdering, som må foretages af Folketinget.

Datatilsynet har imidlertid i en del tilfælde udtrykt betænkeligheder i forhold til den påtænkte lovgivning. Ofte har tilsynet henvist til principperne om formålsbestemthed og proportionalitet, som fremgår direkte af databeskyttelsesdirektivet.

I 2010 har Datatilsynet i anledning af et konkret lovforslag f.eks. udtalt, at tilsynet fandt det særdeles tvivlsomt, om den foreslåede videregivelse af personoplysninger havde den fornødne hjemmel i persondataloven og direktivet. Datatilsynet kunne således ikke anbefale, at der indførtes en sådan lovhjemmel. I forbindelse med et andet lovforslag har Datatilsynet udtalt, at den foreslåede adgang til dataspejling forekom særdeles vidtgående i forhold til grundlæggende databeskyttelsesretlige principper og de rammer for behandling af personoplysninger, som fremgår af databeskyttelsesdirektivet. Der henvises til afsnittet om udtalelser om lovforslag mv.

Datatilsynet ser det generelt som en uheldig udvikling, hvis der i et betydeligt omfang vedtages regler, der giver den registrerede person en dårligere retsstilling end efter persondatalovens regler. En sådan udvikling bidrager samtidig ofte til at gøre retstilstanden kompleks og uigennemsigtig for borgere, myndigheder og virksomheder.

Sager på eget initiativ

Datatilsynet har i 2010 registreret 129 sager rejst på tilsynets eget initiativ. I 2009 var tallet 170 sager. Sagerne omfatter såvel inspektioner som andre egen drift sager.

Et eksempel på en sag, som Datatilsynet i 2010 tog op af egen drift, er sagen om samtidig udsendelse af oprettelsesbreve og adgangskoder til over 27.000 borgere i forbindelse med oprettelse af NemID-certifikater. Der henvises til nærmere omtale i afsnittet om sikkerhedsspørgsmål.

I 2010 har Datatilsynet gennemført 64 inspektioner, heraf 10 hos offentlige myndigheder og 54 hos forskellige private virksomheder. Datatilsynets inspektionsvirksomhed er et højt prioriteret område. I 2010 gennemførte Datatilsynet af ressourcemæssige årsager færre inspektioner end oprindeligt planlagt, hvilket tilsynet finder utilfredsstillende. Tilsynet må imidlertid konstatere, at netop inspektioner ofte kræver betydelige ressourcer af både personale- og driftsmæssig karakter. Antallet af inspektioner i 2010 udgør et fald i forhold til niveauet i 2009 (83 inspektioner).

Som eksempel på en af Datatilsynets inspektioner i 2010 kan nævnes tilsynets inspektion hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vedrørende styrelsens overtrædelsesregister for virksomheder med næringsbrev. Ved inspektionen erfarede Datatilsynet, at styrelsen ikke havde fulgt tilsynets henstilling fra 2005 vedrørende politiets adgang via internettet, samt at der var øvrige væsentlige it-sikkerhedsmæssige problemer i forbindelse med behandlingen af personoplysninger i forbindelse med registret. Der henvises til nærmere omtale i afsnittet om tilsynsvirksomhed.

Datatilsynet tager løbende initiativer rettet mod afgrænsede områder, f.eks. en bestemt branche eller en bestemt type behandling af personoplysninger. I 2010 har Datatilsynet bl.a. haft fokus på sletning af personoplysninger.

Straf for overtrædelse af persondataloven

Som i tidligere år har der også i 2010 været afsagt enkelte domme og vedtaget enkelte bødeforlæg for overtrædelse af persondataloven. Disse sager har fortrinsvis drejet sig om overtrædelse af persondatalovens § 26 a vedrørende videregivelse af optagelser fra tv-overvågning. Der er i disse sager givet bøder/vedtaget bødeforlæg på 2.500-5.000 kr.

I enkelte forhold er der sket frifindelse for overtrædelse af persondatalovens § 26 a med henvisning til, at det ikke var muligt at identificere de pågældende personer på videooptagelserne, og at der således ikke var sket videregivelse af personoplysninger.

Der er i 2010 også set straffesager vedrørende overtrædelse af persondatalovens § 6 (og manglende efterkommelse af Datatilsynets påbud efter § 59) i forbindelse med offentliggørelse af oplysninger på internettet samt overtrædelse af persondatalovens § 41, stk. 3, om sikkerhedsforanstaltninger. I disse sager er der givet bøde/vedtaget bødeforlæg på 5.000 kr.

Anmeldelser
Datatilsynet har i 2010 behandlet en hel del anmeldelser og ansøgninger om tilladelser. Der er således blevet registreret 2.660 nye anmeldelser i 2010 mod 2.452 nye anmeldelser i 2009. Stigningen er sket i antallet af anmeldelser af privat forskning og statistik.

Whistleblower systemer
Datatilsynet modtog henvendelser fra en række virksomheder og interesseorganisationer vedrørende tilsynets oprindelige retningslinjer for whistleblower systemer. Virksomhederne og interesseorganisationerne ønskede, at det blev muligt for andre end medarbejdere og bestyrelsesmedlemmer at foretage indberetning til en virksomheds whistleblower system.

Datatilsynet ændrede – efter at sagen havde været behandlet i Datarådet – som følge heraf retningslinjerne vedrørende kategorien af personer, der kan foretage indberetning til whistleblower systemer.

Udgangspunktet er fortsat, at det er medarbejdere og bestyrelsesmedlemmer, der kan foretage indberetning til whistleblower systemer.

Der kan dog være virksomheder, som vurderer, at det er nødvendigt, at også andre med tilknytning til virksomheden skal kunne foretage indberetning. Hvis adgangen til indberetning derfor placeres på en hjemmeside på det åbne internet, skal det fremgå af hjemmesiden, at indberetninger kun kan foretages af personer med tilknytning til virksomheden. Indberetninger skal screenes ved modtagelse i systemet for at undersøge, om de er foretaget af en person med tilknytning til virksomheden, og det anbefales, at eksterne parter opfordres til at identificere sig i forbindelse med indberetning.

Retningslinjerne for anmeldelse af whistleblower systemer er offentliggjort på Datatilsynets hjemmeside.

På tilsynets hjemmeside findes endvidere et eksempel på tilladelse til et whistleblower system.

Tv-overvågning
Datatilsynet har i 2010 behandlet en række sager om tv-overvågning, herunder klagesager og egen drift sager, som Datatilsynet f.eks. er blevet opmærksom på

via omtale i pressen. Sagerne har bl.a. omhandlet ulovlig videregivelse af tv-overvågningsoptagelser via internettet eller til pressen og manglende sletning.

I 2010 har Datatilsynet imidlertid ikke haft anledning til at rejse så mange sager om uberettiget videregivelse af tv-overvågningsoptagelser som i de foregående år. Dette må efter tilsynets vurdering bl.a. tilskrives massiv omtale i medierne af enkelte af sagerne fra 2007 og 2008. Datatilsynet har således i 2010 kun foretaget politianmeldelse i en enkelt sag vedrørende overtrædelse af persondatalovens kapitel 6 a om tv-overvågning.

Med en ændring af lov om tv-overvågning skete der i 2010 en udvidelse af adgangen til at foretage tv-overvågning for så vidt angår boligorganisationer mv. og idrætsanlæg. Der henvises til afsnittet om udtalelser om lovforslag mv.

Google Street View Wifi-sagen *(j.nr. 2010-215-0469)*
Google Inc. oplyste i foråret 2010 over for Datatilsynet, at virksomheden med sine Street View biler ved en fejl havde indsamlet oplysninger fra åbne (dvs. ikke-password-beskyttede) WiFi-netværk. Der var efter det oplyste typisk indsamlet brudstykker af data, idet Street View bilerne var i bevægelse, og optageudstyret skiftede kanal fem gange i sekundet.

Ifølge oplysningerne fra Google havde virksomheden – om end utilsigtet – indsamlet personoplysninger uden at opfylde kravene i den danske persondatalov.

Datatilsynet meddelte derfor Google, at dette efter tilsynets opfattelse er uacceptabelt og meget beklageligt.

Da Google efter Datatilsynets vurdering ikke havde noget lovligt grundlag for at ligge inde med oplysningerne, meddelte Datatilsynet som følge heraf virksomheden, at tilsynet forventede, at Google straks slettede alle de omhandlede data ved brug af effektive midler på en sådan måde, at oplysningerne ikke kan genskabes.

Datatilsynet anmodede om, at tilsynet – fra Google såvel som fra en tredjepart – modtog bekræftelse på, at data indsamlet i Danmark var effektivt slettet fra ethvert tænkeligt medie.

Nogle andre landes datatilsyn havde imidlertid anmodet Google om at gemme diskene fra bilerne urørte med henblik på, at de pågældende tilsyn eventuelt kunne foretage nærmere undersøgelser. Datatilsynet fandt, at sletning af eventuelle data fra Danmark på disse disks måtte afvente afslutningen af de pågældende landes undersøgelser. Datatilsynet lagde i den forbindelse også vægt på, at det måtte anses for usikkert, om der rent faktisk fortsat fandtes data indsamlet fra Danmark, og at der i givet fald vurderedes at være tale om ganske lidt.

Sagen gav bl.a. anledning til samrådsspørgsmål fra Folketingets Retsudvalg til justitsministeren, og Datatilsynet har i et bidrag af 9. august 2010 til brug for justitsministerens besvarelse redegjort for tilsynets behandling af sagen.

Kreditoplysning

Datatilsynet modtager mange klager over registrering hos kreditoplysningsbureauer. De fleste sager vedrører indberetning fra private til et kreditoplysningsbureau, og enkelte sager vedrører indberetning til et kreditoplysningsbureau fra offentlige myndigheder.

Fra 2008 til 2009 steg antallet af sager på kreditoplysningsområdet fra 105 sager til 123 sager – en stigning på 17 %. I 2010 er antallet af sager steget yderligere til 137, hvilket giver en stigning på 11 % i forhold til 2009.

Reglerne for kreditoplysning er stort set en videreførelse af de regler, der var gældende før persondatalovens ikrafttræden. Datatilsynet har på denne baggrund en omfattende praksis. Der opstår imidlertid hele tiden nye problemstillinger på grund af ændringer i anden lovgivning, udviklingen i samfundet og den teknologiske udvikling.

Datatilsynet har i 2010 truffet afgørelse i tre sager (j.nr. 2008-221-0223, 2009-221-0235 og 2009-221-0297) vedrørende registrering i et kreditoplysningsbureau efter tilbagetagelse til fuld og endelig afgørelse af en vare købt på kredit.

I to af sagerne var klagerne registreret på baggrund af en underskrevet skylderklæring/tilbagetagelseserklæring, og registreringerne var i kreditoplysningsbureauet markeret som "varen taget retur". Datatilsynet fandt, at betingelserne i persondatalovens § 23, stk. 3, ikke var opfyldt, så kreditoplysningsbureauets registrering/videregivelse af oplysningerne til kreditoplysningsbureauets abonnenter var ikke i overensstemmelse med persondataloven. Tilsynet lagde til grund, at tilbagetagelse af varen købt på kredit ikke havde været forelagt fogedretten, og at der ikke var andre omstændigheder, som på anden vis kunne opfylde betingelserne i persondatalovens § 23, stk. 3, for videregivelse fra kreditoplysningsbureauet.

I den tredje sag havde tilbagetagelsen af varen købt på kredit været forelagt fogedretten, som havde opgjort kravet mod sagens to klagere. Kreditoplysningsbureauet havde foretaget registrering på baggrund af fogedsagen, og registreringen var markeret med "varen taget retur". På baggrund af, at tilbagetagelsesforretningen havde været forelagt fogedretten, der havde opgjort kravet i den forbindelse, fandt Datatilsynet, at der var foretaget retslige skridt som nævnt i persondatalovens § 23, stk. 3. Betingelserne for videregivelse af kreditoplysninger var på denne baggrund opfyldt.

Systematiseret udveksling af oplysninger om kreditengagementer

Datatilsynet modtog i november 2009 og februar 2010 henvendelser vedrørende to nye koncepter til systematiseret udveksling af oplysninger om kreditengagementer (j.nr. 2009-220-0001 og 2010-082-0143).

Begge koncepter giver en kreditgiver, som er tilsluttet konceptet, mulighed for på baggrund af den registrerede persons udtrykkelige samtykke at indhente visse oplysninger om den registreredes kreditengagementer hos de andre kreditgivere, der er tilsluttet konceptet.

I forhold til begge koncepter var der henvist til EU-direktivet om forbrugerkredit og den forestående ændring af kreditaftaleloven, som bl.a. har ført til indsættelse af § 7 c, hvoraf fremgår, at kreditgiveren inden kreditaftalens indgåelse skal vurdere forbrugerens kreditværdighed på grundlag af fyldestgørende oplysninger, der, hvor det er relevant, indhentes hos forbrugeren og, hvor det er nødvendigt, ved søgning i relevante databaser.

I den forbindelse indhentede Datatilsynet en udtalelse fra Forbrugerombudsmanden til fortolkning af direktivet og den gennemførte lovændring samt en markedsføringsretlig vurdering af koncepterne. Efter Forbrugerombudsmandens opfattelse ville det ikke være lovligt i alle tilfælde at kræve udveksling af oplysninger om kreditengagementer som vilkår for opnåelse af en kreditfacilitet.

Datatilsynet indhentede endvidere en udtalelse fra Finansrådet.

Efter Datatilsynets opfattelse vil koncepterne kunne anvendes til saglige formål, herunder ansvarlig långivning og forbrugerbeskyttelse. Datatilsynet har imidlertid i sin udtalelse understreget, at koncepterne kun må anvendes til aktuel behandling/kreditgivning, og at udvekslede oplysninger ikke må anvendes til andre formål, heller ikke internt hos kreditgiver. Om indsamling af oplysninger kan finde sted må efter Datatilsynets opfattelse desuden bero på en konkret vurdering af, om dette er nødvendigt i det enkelte tilfælde.

Af Datatilsynets udtalelser til de to parter fremgår de relevante begrænsninger og forudsætninger for, at koncepterne lever op til persondatalovens regler. Datatilsynet har endvidere anmodet de to parter om at beskrive situationer, hvor det ikke vil være nødvendigt for kreditgivere at indhente oplysninger via systemerne. Beskrivelsen af de situationer, hvor der ikke er grundlag for at indhente oplysninger, bør indgå i vejledningsmaterialet til brugerne/de tilsluttede virksomheder.

Internationalt samarbejde

Datatilsynet deltager i relation til internationalt samarbejde bl.a. i de fælles tilsynsmyndigheder, nedsat i henhold til Schengen-konventionen og Rådets afgørelse om Europol, i Europarådets arbejde og i andre internationale arbejdsgrupper,

både i og uden for EU's regi. Datatilsynet deltager endvidere i det nordiske samarbejde på databeskyttelsesområdet.

Aktiviteterne omtales nærmere i afsnittet om internationalt samarbejde. På Datatilsynets hjemmeside findes endvidere information om tilsynets internationale samarbejde under punktet Internationalt.

Datatilsynets organisation

Datatilsynet består af et råd – Datarådet – og et sekretariat. Datatilsynet udøver sine funktioner i fuld uafhængighed, men har en finanslovsmæssig og personalemæssig tilknytning til Justitsministeriet, som dog ikke har nogen instruktionsbeføjelse over for tilsynet.

Datatilsynets afgørelser efter persondataloven er endelige og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Afgørelserne kan indbringes for domstolene, ligesom Datatilsynet i sin virksomhed er undergivet sædvanlig kontrol af Folketingets Ombudsmand.

Datarådet

Datarådet består af en formand og af 6 andre medlemmer, der er udpeget af justitsministeren. Datarådet træffer først og fremmest afgørelse i sager af principiel karakter. Rådet fastsætter efter loven selv sin forretningsorden. Forretningsordenen fremgår af bekendtgørelse nr. 1178 af 15. december 2000 om forretningsorden for Datarådet og kan findes på Datatilsynets hjemmeside.

Datarådets medlemmer
Pr. 31. december 2010
Formand, højesteretsdommer Henrik Waaben
Næstformand, advokat Janne Glæsel
Professor, dr. jur. Peter Blume
Overlæge Hans Henrik Storm
Direktør Rasmus Kjeldahl
Kommunaldirektør Niels Johannesen
Koncern IT-sikkerhedschef Kim Aarenstrup

Medlemmerne beskikkes for 4 år ad gangen, og de er personligt udpeget i kraft af deres sagkundskab inden for bestemte sagsområder og er ikke repræsentanter for bestemte interesseorganisationer eller lignende.

Henvendelser til Datarådets medlemmer stiles til sekretariatet: Datatilsynet, Borgergade 28, 5., 1300 København K.

Sekretariatet
Sekretariatet varetager Datatilsynets daglige forretninger. Sekretariatet beskæftiger omkring 35 medarbejdere (jurister, IT-teknikere, kontorpersonale og studenter) og varetager Datatilsynets daglige drift under ledelse af en direktør.

Datatilsynets ledelse
Direktør Janni Christoffersen
Kontorchef Lena Andersen
It-chef Sten Hansen

En oversigt over Datatilsynets medarbejdere findes på tilsynets hjemmeside under punktet Om Datatilsynet.

Datatilsynets ressourcer

Datatilsynets bevillingsmæssige forhold mv. fremgår af Datatilsynets årsrapport 2010. Årsrapporten for 2010 er offentliggjort på tilsynets hjemmeside.

Persondataloven

Persondataloven[1] trådte i kraft den 1. juli 2000. Datatilsynets årsberetning 2000 indeholder baggrunden for og forarbejderne til loven. I tilknytning til persondataloven har Justitsministeriet udsendt en række bekendtgørelser. Endvidere har Datatilsynet udsendt en række vejledninger vedrørende loven.

Datatilsynets hjemmeside

Persondataloven, bekendtgørelserne og vejledningerne kan læses på Datatilsynets hjemmeside www.datatilsynet.dk under punktet Lovgivning. På hjemmesiden under punktet Publikationer er det muligt at læse Datatilsynets informationspjece "Persondataloven", som tilsynet udsendte i forbindelse med lovens ikrafttræden, ligesom tilsynets årsberetninger og Registertilsynets årsberetninger fra 1997 til 1999 er tilgængelige på hjemmesiden under samme punkt.

Datatilsynet udarbejder løbende nye tekster og informationsmateriale, der offentliggøres på hjemmesiden sammen med tilsynets afgørelser af mere generel interesse. I 2010 har Datatilsynet desuden lagt et stort antal engelske informationstekster på tilsynets hjemmeside.

Enhver kan gratis tegne et elektronisk abonnement på Datatilsynets hjemmeside. Abonnenter modtager automatisk en e-mail, når hjemmesiden opdateres. I december 2010 var der 4.383 abonnenter på Datatilsynets hjemmeside. Dette er en stigning siden udgangen af 2009, hvor der var 4.193.

1 Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer

Databeskyttelsesdag

Den 28. januar er fastsat til at være Europæisk Databeskyttelsesdag. Databeskyttelsesdagen er et initiativ fra Europarådet, og dagen støttes af Europa-Kommissionen og de europæiske datatilsyn.

Databeskyttelsesdagen er en anledning til at gøre en særlig indsats for at øge borgernes bevidsthed om deres rettigheder.

Datatilsynet markerede dagen i 2010 med en række nye informationstekster om sociale netværk på sin hjemmeside. Der er tale om borgerrettede letlæste tekster om rettigheder og pligter i forhold til debatfora og andre sociale netværk. Samtidig offentliggjorde Datatilsynet nye informationstekster og afgørelser, hvor tilsynet havde taget stilling til nogle af de spørgsmål, der typisk opstår i forhold til brugere på debatfora og andre sociale netværk.

Databeskyttelsesdagen blev desuden benyttet til at gøre opmærksom på Datatilsynets inspektioner, som i 2010 i højere grad end hidtil ville tage emnet op om, hvordan de dataansvarlige lever op til og bidrager til varetagelsen af borgernes rettigheder.

Statistiske oplysninger

Oplysningerne i dette afsnit omhandler registreringer af nye sager i Datatilsynets journalsystem i 2010 og vedrører sager, som er oprettet i løbet af 2010. En del af Datatilsynets sagsbehandling er imidlertid en fortsættelse af eksisterende sager. Dette er for eksempel tilfældet, når en anmeldelse ændres, eller en tilladelse forlænges. Disse sager er af praktiske årsager ikke medtaget i statistikken.

Datatilsynet registrerede 5.665 nye sager i perioden fra den 1. januar 2010 til den 31. december 2010. Disse sager fordeler sig således:

Datatilsynets egen administration mv.	237
Lovforberedende arbejde	383
Forespørgsler og klager vedrørende private	1.296
Forespørgsler og klager vedrørende offentlige myndigheder	722
Anmeldelser for den private sektor	2.276
Anmeldelser for den offentlige sektor	384
Sager på Datatilsynets eget initiativ (egen drift sager)	129
Sikkerhedsspørgsmål	52
Internationale sager	168
Datatilsynets kompetence efter anden lovgivning	18

I det følgende uddybes tallene for nogle af de nævnte kategorier af sager.

Forespørgsler og klager vedrørende private
Datatilsynet registrerede i alt 1.296 nye sager om forespørgsler og klager vedrørende private dataansvarlige.

Sagerne havde følgende fordeling på forskellige virksomhedstyper:

Almindelige virksomheder	167
Den finansielle sektor	84
Fagforeninger, a-kasser, pensionskasser mv.	32
Telesektoren	297
Foreninger og organisationer	100
Sundhedssektoren (medicinalfirmaer, klinikker, læger mv.)	54
Kreditoplysningsbureauer	137
Advarselsregistre	21
Stillingsbesættende virksomheder	10
Ansøgninger om tilladelser	124
Diverse	263
Sager af generel karakter	2
Edb-servicebureauer	5

Fordelingen mellem klager og forespørgsler i sager, som Datatilsynet færdigbehandlede i 2010[2], var:

Klager	11 %
Forespørgsler	60 %
Ikke kategoriserede	29 %

Forespørgsler og klager vedrørende offentlige myndigheder
Datatilsynet registrerede i alt 722 nye sager med klager og forespørgsler vedrørende offentlige myndigheder.

Sagerne var fordelt således:

Statslige myndigheder	260
Regioner	41
Primærkommuner	222
Ansøgning om tilladelser	184
Diverse	15

Fordelingen mellem klager og forespørgsler i sager, som Datatilsynet færdigbehandlede i 2010[3], var:

Klager	10 %
Forespørgsler	47 %
Ikke kategoriserede	43 %

2 I lighed med Datatilsynets Årsberetning 2008 og 2009 er disse tal for 2010 ikke opgjort på grundlag af sager, som er oprettet i 2010, men på grundlag af sager, som Datatilsynet har færdigbehandlet i 2010. Heriblandt er sager oprettet i 2010 og 2009 samt enkelte sager fra tidligere år. Opgørelsesmetoden skyldes et ønske om at opgøre tallene på en måde, så de ikke ændrer sig afhængig af, hvornår man opgør dem.

3 Se note 2

Anmeldelser for den private sektor
Datatilsynet registrerede i alt 2.276 nye sager om anmeldelser for den private sektor. Fordelingen af sagerne var:

Forskning og statistik	1.456
Privates behandling af oplysninger om rent private forhold	561
Advarselsregistre	4
Spærrelister	2
Kreditoplysningsbureauer	3
Stillingsbesættende virksomheder	36
Edb-servicebureauer	26
Diverse sager af generel karakter	188

Anmeldelser for den offentlige forvaltning
Datatilsynet registrerede i alt 384 nye sager om anmeldelser for den offentlige sektor. Fordelingen af sagerne var:

Fællesanmeldelser	3
Kommuner	55
Regioner	1
Statslige myndigheder	247
Tilslutninger, kommuner	78
Tilslutninger, regioner	0
Tilslutninger, statslige myndigheder	0
Diverse/sager af generel karakter	0

Sager på Datatilsynets eget initiativ
Datatilsynet registrerede i alt 129 nye sager oprettet på tilsynets eget initiativ. Fordelingen af sagerne var:

Inspektion og kontrol vedrørende private[4]	67
Inspektion og kontrol vedrørende offentlige myndigheder[5]	11
Sager rejst på grundlag af presseomtale og lign.	51
Diverse/sager af generel karakter	0

Sikkerhedsspørgsmål
Datatilsynet registrerede i alt 52 nye sager under kategorien sikkerhedsspørgsmål. Fordelingen af sagerne var:

Private	30
Offentlige	21
Diverse	1

4 Ikke alle sagerne førte til udførelse af en inspektion. Se oversigt over udførte inspektioner i afsnittet om tilsynsvirksomhed.
5 Se note 4

Internationale sager
Datatilsynet registrerede i alt 168 nye internationale sager. Fordelingen af sagerne var:

Forespørgsler fra udlandet	84
Nordisk tilsynssamarbejde	2
Europarådet	5
EU	62
Datakommissærsamarbejdet	13
OECD	1
Diverse/sager af generel karakter	1

Personalesammensætning

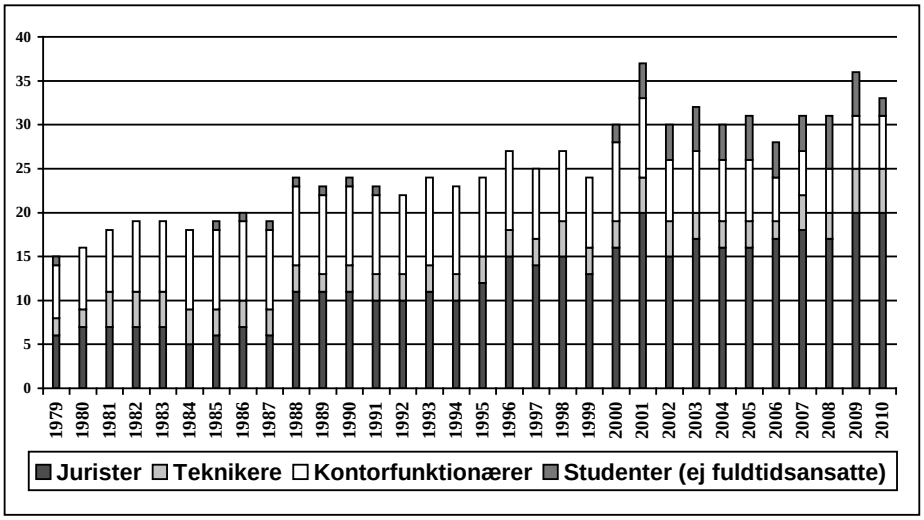

Antal sager

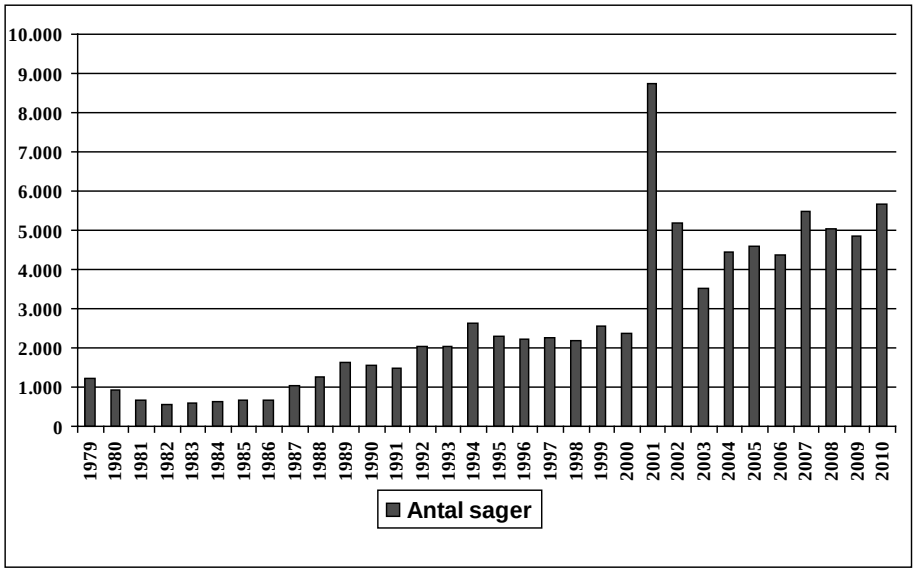

Antal inspektioner

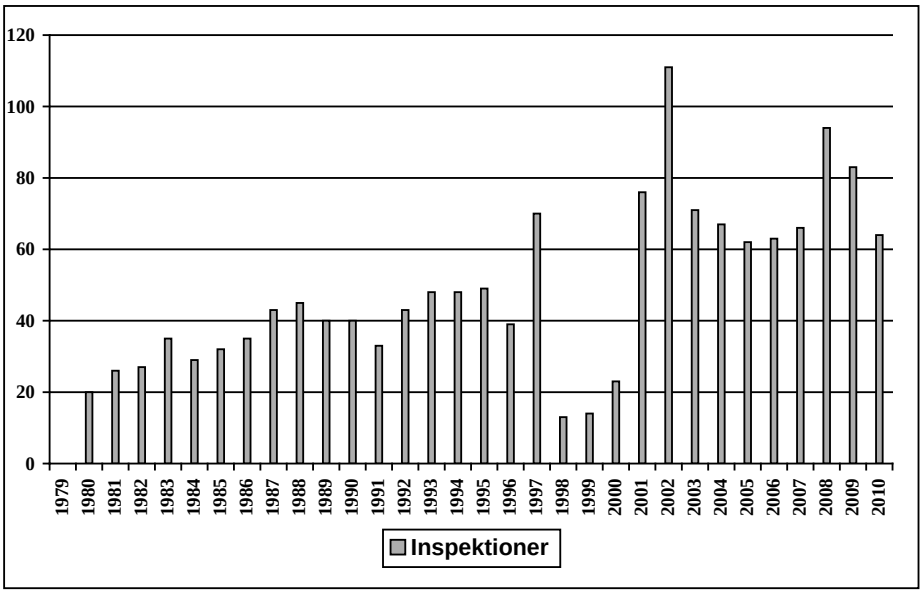

Udtalelser om lovforslag mv.

Betænkning nr. 1510/2009 om offentlighedsloven
(j.nr. 2009-111-0043)

Justitsministeriet anmodede om Datatilsynets bemærkninger til Offentlighedskommissionens betænkning nr. 1510/2009 om offentlighedsloven.

Efter at have gennemgået betænkningen valgte Datatilsynet at udskille en række spørgsmål, der særligt gav tilsynet anledning til bemærkninger. Datatilsynet sendte sine bemærkninger til Justitsministeriet ved brev af 1. marts 2010.

Betænkningen indeholder et udkast til en ny offentlighedslov. Datatilsynets bemærkninger tog afsæt i dette lovudkast.

Dataudtræk og databeskrivelse
Lovudkastet indeholder bl.a. ret til at få foretaget sammenstilling af oplysninger ved brug af enkle kommandoer i myndighedernes databaser, såkaldt dataudtræk.

Den foreslåede ret til dataudtræk gav Datatilsynet anledning til betænkeligheder i forhold til forsknings- og statistikdatabaser, der behandler personoplysninger inden for rammerne af persondatalovens § 10.

Datatilsynet fremhævede således, at persondatalovens § 10 er en bestemmelse, som blev indført med det formål at give gode muligheder for at gennemføre forskning og statistik i Danmark. Ud over at give et hjemmelsgrundlag for behandling af følsomme personoplysninger i forbindelse med forskning og statistik indebærer en behandling omfattet af § 10 endvidere begrænsninger i rettighederne for de registrerede personer, f.eks. retten til indsigt, jf. persondatalovens § 32, stk. 4. Til gengæld medfører behandling efter persondatalovens § 10 et meget strengt princip om formålsbestemthed, jf. § 10, stk. 2, som også omfatter oplysninger omfattet af persondatalovens § 6. Endvidere kræver videregivelse forudgående tilladelse fra tilsynsmyndigheden, jf. § 10, stk. 3.

Der er således ikke mulighed for at behandle – herunder videregive – oplysninger omfattet af § 10, stk. 1 og 2, til andet end statistiske og videnskabelige formål.

Hvis der er tale om følsomme og visse fortrolige oplysninger, vil henvisningen i lovudkastets § 11 til undtagelserne i udkastets §§ 19-35 kunne tilgodese behovet for beskyttelse af sådanne oplysninger i forsknings- og statistikdatabaser.

Datatilsynet pegede imidlertid på, at finalité-princippet i persondatalovens § 10 – og dermed den særlige beskyttelse af de registrerede personer – også gælder for ikke fortrolige oplysninger, som efter persondatalovens § 6 behandles alene med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser.

Efter tilsynets opfattelse ville der ved spørgsmål om dataudtræk fra databaser med § 6-oplysninger (ikke følsomme oplysninger), som alene behandles i statistisk eller videnskabeligt øjemed, opstå en konflikt mellem persondatalovens § 10 og offentlighedslovens regler.

Datatilsynet henviste til, at de registrerede personer er afskåret fra egenacces efter persondatalovens § 32, stk. 4, og at denne regel derfor reelt ville blive indholdsløs for så vidt angår forsknings- og statistikdatabaser i offentlig regi, hvis lovudkastets § 11 blev gennemført i den form, som Offentlighedskommissionen havde foreslået.

Datatilsynet fandt det således problematisk for beskyttelsen af de registreredes privatliv, hvis enhver kunne få adgang til oplysningerne efter offentlighedslovens regler om dataudtræk. Dette skal også ses i lyset af, at der i forbindelse med behandling af personoplysninger i forsknings- eller statistisk øjemed ikke består en pligt til at underrette de personer, om hvem der behandles oplysninger. Datatilsynet pegede samtidig på, at en ordning, hvor der er adgang til dataudtræk i databaser omfattet af persondatalovens § 10, kan blive en begrænsende faktor for det offentlige forskningsmiljø i Danmark.

Datatilsynet anbefalede på den baggrund, at lovudkastets § 11 blev ændret således, at retten til dataudtræk ikke omfatter databaser, hvor der sker behandling af personoplysninger omfattet af persondatalovens § 10.

I det lovforslag, der blev fremsat for Folketinget den 8. december 2010 (Lovforslag nr. 90 - Folketingssamlingen 2010-2011), fremgår det af § 11, stk. 2, at retten til sammenstilling af oplysninger i databaser (dataudtræk) ikke finder anvendelse med hensyn til personoplysninger omfattet af persondatalovens § 10.

Sager inden for strafferetsplejen

Lovudkastet indeholder i § 19, stk. 2, en adgang til aktindsigt i bødeforelæg, som en juridisk person har vedtaget.

Datatilsynet bemærkede hertil, at tilsynet gik ud fra, at der med den nævnte ordning i lovudkastets § 19, stk. 2, ikke blev lagt op til en adgang til aktindsigt i personoplysninger omfattet af persondataloven. Datatilsynet henledte således opmærksomheden på, at oplysninger om enkeltmandsejede virksomheder er omfattet af begrebet personoplysninger, ligesom det må antages, at også oplysninger om interessentskaber falder ind under lovens område under forudsætning af, at interessenterne er fysiske personer.

Datatilsynet bemærkede i den forbindelse, at aktindsigt i oplysninger om strafbare forhold vedrørende den personkreds, som er omfattet af persondataloven, ikke vil kunne ske inden for rammerne af persondatalovens § 8, ligesom en sådan ordning vil rejse spørgsmål i forhold til databeskyttelsesdirektivets artikel 8, stk. 5.

Justitsministeriet har i de generelle bemærkninger til det fremsatte lovforslag punkt 4.11.2 bl.a. henvist til, at fysiske personer også omfatter enkeltmandsejede virksomheder.

Datatilsynets øvrige bemærkninger

Herudover indeholdt Datatilsynets brev af 1. marts 2010 bemærkninger til en række af de øvrige bestemmelser i Offentlighedskommissionens lovudkast.

Datatilsynet pegede helt overordnet på, at det er helt centralt, at myndighederne mv. ved administrationen af en række af de foreslåede ændringer af offentlighedsloven iagttager kravene til beskyttelse af personoplysninger.

Datatilsynet fandt derfor, at en række forhold udtrykkeligt burde omtales i bemærkningerne til det lovforslag, som Justitsministeriet ville fremsætte på baggrund af Offentlighedskommissionens overvejelser, og i kommende informationsmateriale om den reviderede offentlighedslovgivning.

Datatilsynet pegede i den forbindelse på følgende forhold:

- persondatalovens krav om sikkerhedsforanstaltninger skal iagttages (lovudkastets 1, stk. 2, om etablering af nye it-løsninger, lovudkastets § 16 og § 44 om en forsøgsordning med åbne postlister, lovudkastets §§ 17-18 om aktiv informationspligt og en offentlighedsportal og lovudkastets § 40 om gennemførelse af aktindsigt)

- kravene til effektiv anonymisering (lovudkastets §§ 10-12 om dataudtræk og databeskrivelse, lovudkastets § 14 om meroffentlighedsprincippet)

- oplysninger om enkeltmandsejede virksomheder er omfattet af persondataloven (lovudkastets § 16 om forsøgsordning med åbne postlister og lovudkastets § 19 om sager inden for strafferetsplejen)

Ændring af lov om tv-overvågning

(j.nr. 2010-111-0045)

Med lov nr. 713 af 25. juni 2010 ændredes lov om tv-overvågning (udvidelse af adgangen til tv-overvågning for boligorganisationer m.v. og idrætsanlæg). Ændringsloven trådte i kraft den 1. juli 2010.

Med det oprindelige lovforslag, der blev sendt i høring hos bl.a. Datatilsynet, var det hensigten på tre forskellige områder at give mulighed for tv-overvågning af områder, der benyttes til almindelig færdsel – nemlig boligforeninger mv., idrætsanlæg og kommuner.

Datatilsynet fremkom – efter at sagen havde været behandlet i Datarådet – med en udtalelse, hvor tilsynet på en række punkter forholdt sig kritisk til forslaget, der efter Datatilsynets opfattelse ville medføre en meget betydelig udvidelse i brugen

af tv-overvågning. Ud fra hensynet til privatlivets fred – at borgerne kan færdes i det offentlige rum uden at være overvåget af kameraer – fandt Datatilsynet bl.a., at der ikke på det foreliggende grundlag burde gennemføres en sådan meget betydelig udvidelse i brugen af tv-overvågning.

Efter lovforslaget havde været sendt i høring, blev forslaget ændret, således at forslaget ikke omfattede en udvidet adgang til tv-overvågning for kommuner. Med det vedtagne forslag blev adgangen til tv-overvågning for boligorganisationer m.v. og idrætsanlæg udvidet. Efter loven kan politidirektøren efter ansøgning give boligorganisationer og foreninger m.v., der repræsenterer husstandene i et boligområde, tilladelse til at foretage tv-overvågning af det pågældende boligområde og af arealer, som ligger i direkte tilknytning hertil, når overvågningen er væsentlig af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse. Efter de nye regler kan politidirektøren på tilsvarende vis efter ansøgning give ejere af idrætsanlæg tilladelse til at foretage tv-overvågning af anlæggets indgange, facader, indhegninger m.v. og af arealer, som ligger i direkte tilknytning hertil, når overvågningen er væsentlig af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse. Begge tilladelser kan gives for højst 5 år ad gangen.

Ændring af lov om social service og lov om rettens pleje

(j.nr. 2010-112-0265)

Indenrigs- og Socialministeriet anmodede om Datatilsynets bemærkninger til lov om ændring af lov om social service og lov om rettens pleje (Styrkelse af indsatsen over for kriminalitetstruede børn og unge).

Lovforslaget vedrørte oprettelsen af en ordning, hvorefter politiet skriftligt skulle orientere Ankestyrelsen om alle politiets underretninger til kommunen om børn og unge, der var under mistanke for at have begået kriminalitet. Blandt disse orienteringer skulle Ankestyrelsen ved en stikprøve udvælge 300 konkrete sager om året vedrørende børn og unge, der mistænktes for at have begået vold, anden alvorlig kriminalitet eller gentagen kriminalitet. Ankestyrelsen skulle herefter i de 300 udvalgte sager gennemgå kommunens indsats over for den enkelte unge bl.a. ved at indhente samtlige sagens akter i kommunen.

Forslaget gav efter Datatilsynets opfattelse anledning til betænkeligheder, idet tilsynet bemærkede, at der ikke i lovforslaget var taget stilling til, om videregivelsen fra politiet til Ankestyrelsen ville kunne ske inden for rammerne af persondatalovens § 8. Datatilsynet fandt, at der med lovforslaget blev lagt op til en fravigelse af persondatalovens § 8, stk. 2, idet en lovbestemt pligt til systematisk videregivelse af bl.a. oplysninger om strafbare forhold efter tilsynets opfattelse ikke ville kunne ske inden for rammerne af lovens § 8, stk. 2, nr. 3.

Efter Datatilsynets opfattelse rejste forslaget endvidere væsentlige spørgsmål i forhold til de grundlæggende principper om formålsbestemthed og proportionalitet, jf. persondatalovens § 5, stk. 2 og 3, som bygger på artikel 6 i databeskyttel-

sesdirektivet[6]. Datatilsynet henviste til, at Ankestyrelsen ifølge det anførte fra politiet skulle modtage oplysninger, der oprindeligt var indsamlet med det formål at underrette kommunerne. Formålet med politiets indsamling var således et andet end at sikre Ankestyrelsens kontrol af kommunernes indsats over for børn og unge. Datatilsynet pegede endvidere på, at politiets videregivelse til Ankestyrelsen efter tilsynets opfattelse ville omfatte flere personoplysninger, end Ankestyrelsen konkret havde brug for.

Idet principperne om formålsbestemthed og proportionalitet, jf. persondatalovens § 5, stk. 2 og 3, der internationalt betragtes som fundamentale og vigtige principper inden for persondatabeskyttelse, fremgår direkte af databeskyttelsesdirektivet, fandt Datatilsynet det særdeles tvivlsomt, om den foreslåede videregivelse havde den fornødne hjemmel i persondataloven og direktivet. Datatilsynet kunne således ikke anbefale, at der indførtes en hjemmel til videregivelse af følsomme personoplysninger fra politiet til Ankestyrelsen.

Datatilsynet pegede som alternativ på muligheden for en løsning, hvorefter Ankestyrelsen, uden en generel videregivelse fra politiet, selv kunne foretage stikprøvekontrol hos de enkelte kommuner. Ankestyrelsen ville herefter kunne indsamle oplysninger om de konkrete sager hos politiet.

Datatilsynet henledte desuden opmærksomheden på oplysningspligten i persondatalovens § 29. Bestemmelsen omhandler oplysningspligt i situationer, hvor oplysninger ikke er indsamlet hos den registrerede. Datatilsynet fandt, at der med lovforslaget ville opstå situationer omfattet af persondatalovens § 29.

De vedtagne lovændringer
Servicelovens § 65 a fik følgende formulering:

"Politiet orienterer hvert år skriftligt Ankestyrelsen om i alt 300 repræsentativt udvalgte underretninger til kommunerne vedrørende børn og unge, der mistænkes for at have begået voldskriminalitet, anden alvorlig kriminalitet eller gentagen kriminalitet. I de udvalgte 300 sager gennemgår Ankestyrelsen kommunens indsats over for barnet eller den unge."

Ændring af skattekontrolloven – dataspejling
(j.nr. 2010-112-0322)

Skatteministeriet anmodede om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til forslag til lov om ændring af skattekontrolloven.

Ifølge forslaget til et nyt § 6, stk. 6, kunne told- og skatteforvaltningen tage elektroniske kopier (spejlinger) af dataindholdet af elektroniske medier, der var omfat-

6 Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger

tet af told- og skatteforvaltningens kontrol, og kunne medtage det kopierede materiale med henblik på efterfølgende at gennemgå dette.

Lovforslaget gav desuden skatteministeren hjemmel til efter forelæggelse for Skatterådet at fastsætte nærmere regler om SKATs adgang til at tage identiske elektroniske kopier (dataspejling) af dataindholdet af elektroniske medier, der var omfattet af en kontrolundersøgelse, herunder regler om opbevaring og sletning af det kopierede materiale.

Det fremgik af de almindelige bemærkninger, at da materialet indeholdt oplysninger, som SKAT ikke efter persondatalovens regler var berettiget til at få, ville der være tale om en fravigelse af persondatalovens regler.

Det fremgik endvidere, at formålet var at tilpasse de eksisterende kontrolbestemmelser til den udvikling, der var sket i forhold til udarbejdelse og opbevaring af regnskabsmateriale og forretningskorrespondance mv., siden de eksisterende kontrolbestemmelser blev indført.

Datatilsynet fandt, at lovforslaget rejste en række retssikkerhedsmæssige spørgsmål, og at den foreslåede adgang til dataspejling forekom særdeles vidtgående i forhold til grundlæggende databeskyttelsesretlige principper og de rammer for behandling af personoplysninger, som fremgår af EU's databeskyttelsesdirektiv.

Datatilsynet fremhævede i den forbindelse, at den omhandlede kontroladgang ville medføre en indsamling af oplysninger, der var irrelevante for skatteligningen, og som tilmed kunne være meget følsomme for den/de personer, som oplysningerne vedrørte. Ud over oplysninger om den kontrollerede kunne der være tale om oplysninger om f.eks. ansatte, forretningsforbindelser eller tredjeparter, herunder personer fra den kontrolleredes private sfære. Hertil kom, at der efter det anførte også ville ske indsamling og analyse af slettede filer og data.

Det fremgik udtrykkeligt, at der med lovforslaget tilsigtedes en fravigelse af persondatalovens regler. Databeskyttelsesdirektivet forudsætter efter Datatilsynets opfattelse, at medlemsstaterne ved en eventuel fravigelse af direktivets artikel 6 og ved fastsættelse af undtagelser om behandling af følsomme oplysninger, jf. direktivets artikel 8, stk. 5, fastsætter tilstrækkelige garantier for behandlingen. Datatilsynet anførte, at disse garantier må fremgå udtrykkeligt af lovgrundlaget, hvorved de almindelige regler fraviges, frem for i administrativt fastsatte regler. I forslaget til skattekontrollovens § 6, stk. 6, var der imidlertid ikke angivet nogen retlig ramme eller nærmere kriterier for, under hvilke omstændigheder told- og skatteforvaltningen kunne foretage spejlinger. Efter Datatilsynets opfattelse må det anses for meget betænkeligt, hvis en forvaltningsmyndighed uden videre får mulighed for at foretage indsamling af oplysninger, der normalt kræver retskendelse, og at dette kan ske, uden at helt præcise rammer herfor er udtrykkeligt fastsat i loven.

Datatilsynet henviste desuden til, at efter forvaltningslovens § 32 må ansatte i den offentlige forvaltning ikke skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke er af betydning for udførelsen af den pågældendes opgaver.

Under henvisning til bl.a. almindelige databeskyttelsesprincipper om saglighed, rimelighed, gennemsigtighed og proportionalitet ved behandlingen af personoplysninger fandt Datatilsynet samlet set, at forslaget i sin daværende form gav anledning til væsentlige betænkeligheder i forhold til beskyttelse af de berørte personers privatliv. Tilsynet stillede sig endvidere tvivlende overfor, om der var den fornødne saglighed og proportionalitet mellem indsamlingen af personoplysninger og opfyldelsen af de formål, der var beskrevet i forslaget.

I forhold til de berørte personers retsstilling gjorde Datatilsynet endvidere opmærksom på en række regler i persondataloven om de registreredes rettigheder, herunder bl.a. reglerne om oplysningspligt og indsigtsret. Tilsynet fandt, at der kunne være behov for at overveje andre tiltag til forbedring af de berørte personers retsstilling, f.eks. adgang for den kontrollerede til kopier af de data, der indgår i dataspejlingen.

Datatilsynet omtalte til sidst i høringssvaret en uafsluttet sag med SKAT. Tilsynet havde i denne sag siden 27. februar 2008 afventet SKATs udtalelse vedrørende 91 sager, hvori SKAT havde foretaget dataspejlinger. SKAT oplyste efterfølgende, at man ikke i de foreliggende tilfælde havde haft den fornødne hjemmel til at foretage dataspejlingen, og at vurderingen af hjemlen for dataspejling oprindeligt var sket i forhold til skattekontrollovens og momslovens regler og ikke i forhold til persondatalovens regelsæt. Denne sag er stadig ikke afsluttet.

Internationalt samarbejde

Indledning

Som beskrevet i tidligere årsberetninger, senest i Datatilsynets Årsberetning for 2008 og 2009, har der siden 1979 – men især fra 1989 – udviklet sig et omfattende regelsæt på databeskyttelsesområdet, som har fået stadig større betydning for Datatilsynets arbejde. På Datatilsynets hjemmeside er de regelsæt, som nærmere vil blive omtalt, tilgængelige via link under punktet Internationalt.

Den væsentligste ældre konvention på området er Europarådets konvention af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger, som trådte i kraft i 1985.

Forud herfor var i september 1980 fremkommet OECDs internationalt dækkende Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data, som indeholder en række hovedprincipper for persondatabeskyttelse, og som har størst betydning for de lande, der ikke har ratificeret Europarådskonventionen.

Særligt afgørende har dog været udviklingen inden for EU med vedtagelse af direktiver gældende for det indre marked, bl.a. det generelle databeskyttelsesdirektiv, men også – afledt af det stigende europæiske samarbejde mellem kontrollerende myndigheder i de enkelte EU-medlemsstater (politi, toldvæsen og asylmyndigheder) – vedtagelse af en række konventioner, som efterhånden er blevet inddraget under EU.

Både FN's Menneskerettighedskonvention og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention indeholder bestemmelser, der omhandler respekten for privatlivets fred. Af generel betydning er det også, at artikel 8 i EU-Chartret om grundlæggende rettigheder – underskrevet i december 2000 – indeholder en bestemmelse, som særligt vedrører persondatabeskyttelse. Også heri er retten til databeskyttelse anerkendt som en grundlæggende menneskeret.

Artikel 8 har følgende ordlyd (EF-tidende 30.3.2010 C 83/389):

1. Enhver har ret til beskyttelse af personoplysninger, der vedrører den pågældende.

2. Disse oplysninger skal behandles rimeligt, til udtrykkeligt angivne formål og på grundlag af de berørte personers samtykke eller på et andet berettiget ved lov fastsat grundlag. Enhver har ret til adgang til indsamlede oplysninger, der vedrører den pågældende, og til berigtigelse heraf.

3. Overholdelsen af disse regler er underlagt en uafhængig myndigheds kontrol.

Med Lissabontraktaten, som trådte i kraft den 1. december 2009, blev EU-Chartret om grundlæggende rettigheder juridisk bindende.

Folketinget meddelte ved folketingsbeslutning af 10. juni 2008 sit samtykke til gennemførelse af EU-rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager, jf. grundlovens § 19, stk. 1.

Den 27. november 2008 blev Rådets rammeafgørelse om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager vedtaget. Formålet med rammeafgørelsen er at sikre en høj grad af beskyttelse af fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, herunder navnlig deres ret til privatlivets fred for så vidt angår behandlingen af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager, og samtidig sikre en høj grad af offentlig sikkerhed.

Af rammeafgørelsens artikel 2 følger, at medlemsstaterne i overensstemmelse med denne rammeafgørelse beskytter fysiske personers grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder og navnlig deres ret til privatlivets fred, når personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge straffelovsovertrædelser eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner:

a) videregives eller er videregivet eller stilles til rådighed eller er stillet til rådighed mellem medlemsstater

b) videregives eller er videregivet eller stilles til rådighed eller er stillet til rådighed af medlemsstater for myndigheder eller informationssystemer, der er oprettet på grundlag af afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union, eller

c) videregives eller er videregivet eller stilles til rådighed eller er stillet til rådighed for de kompetente myndigheder i medlemsstaterne af myndigheder eller informationssystemer, der er oprettet på grundlag af traktaten om Den Europæiske Union eller traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab.

På baggrund af rammeafgørelsen blev der indsat en bemyndigelsesbestemmelse i persondatalovens § 72 a, hvorefter justitsministeren vil kunne fastsætte nærmere administrative bestemmelser om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager inden for Den Europæiske Union. I medfør af persondatalovens § 72 a er der i bekendtgørelse nr. 1287 af 25. november 2010 fastsat regler om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager inden for Den Europæiske Union og Schengen-samarbejdet.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af det formelle grundlag for tilsynets aktiviteter på det internationale område. Desuden omtales også det mere uformelle, internationale samarbejde, som har udviklet sig gennem årene.

Europarådet

Konventionens navn: Den europæiske konvention af 28. januar 1981 om beskyttelse af det enkelte menneske i forbindelse med elektronisk databehandling af personoplysninger (COE 180).

Ikrafttræden: Den 1. februar 1990 i Danmark.

Efter sammenlægningen i 2003 af Den Rådgivende Komité T-PD (Consultative Committee TP-D) og Databeskyttelsesekspertgruppen (CJ-PD) på grund af manglende økonomiske ressourcer har TP-D fortsat CJ-PDs arbejde.

TP-D vedtog i 2000 et forslag til tillægsprotokoltekst til konventionen, som vedrører oprettelse af databeskyttelsesmyndigheder og forholdet til tredjelande. Tillægsprotokollen blev i 2001 vedtaget af Ministerkomitéen og efterfølgende fremlagt til underskrivelse. Danmark har underskrevet tillægsprotokollen.

Datatilsynet deltog i foråret 2010 i T-PD's plenarmøde.

Ministerkomitéen har den 23. november 2010 på grundlag af T-PD's forberedelse vedtaget retningslinjer om profiling og databeskyttelse.

Europarådets hjemmeside kan findes via link fra Datatilsynets hjemmeside under punktet Internationalt.

Den Europæiske Union

Europol

Europol-samarbejdet var oprindeligt baseret på konventionen af 26. juli 1995 om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol-konventionen).

Senest er der gennemført ændringer i retsgrundlaget i form af Rådets afgørelse af 6. april 2009 om oprettelse af en europæisk politienhed (Europol). Rådsafgørelsen er trådt i kraft 1. januar 2010 og er gennemført i Danmark ved lov nr. 1261 af 16. december 2009 (europol-loven). Rådsafgørelsen erstatter Europol-konventionen.

Europol er et EU-samarbejde, der især beskæftiger sig med den grove og grænseoverskridende kriminalitet i EU – f.eks. organiseret kriminalitet og terrorisme. Europol skal bl.a. støtte de enkelte landes myndigheder i deres samarbejde over grænserne.

Rigspolitiet er stadig den nationale enhed, og Datatilsynet er fortsat den nationale kontrolinstans.

Formål: Gennem oprettelse af en europæisk politienhed med en national enhed i hver EU-medlemsstat at forbedre effektiviteten hos medlemsstaternes kompetente myndigheder og disses samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af bl.a. terrorisme, ulovlig narkotikahandel og andre former for grov international kriminalitet.

Arbejdsopgaver: Den Fælles Kontrolinstans fører tilsyn med den europæiske politienhed Europol, som fysisk er placeret i Haag. Der er desuden nedsat et klageudvalg (Det Fælles Klageudvalg), som behandler konkrete klager. Datatilsynet er repræsenteret med to medlemmer i Den Fælles Kontrolinstans, hvoraf ét medlem er indtrådt i Det Fælles Klageudvalg.

Den Fælles Kontrolinstans har i 2010 afholdt fire møder, hvor man bl.a. har drøftet det nye retsgrundlag for Europol samt gennemførelsen af kontrolinstansens inspektion af Europol i november 2010 særligt målrettet politienhedens administration af TFTP-aftalen (Terrorist Finance Tracking Programme).

I henhold til artikel 4 i TFTP-aftalen, der er indgået i april 2010 mellem EU og USA, skal Europol kontrollere og godkende anmodninger fra de amerikanske myndigheder om dataudtræk fra SWIFT vedrørende bankoverførsler. Kontrolinstansens inspektion har bl.a. haft til formål at efterse, om Europol lever op til aftalens forudsætninger.

Udtalelserne fra Den Fælles Kontrolinstan's kan findes på kontrolinstansens hjemmeside http://europoljsb.consilium.europa.eu/about.aspx.

Det Fælles Klageudvalg har i 2010 afholdt tre møder. Klageudvalgets afgørelser kan findes på Den Fælles Kontrolinstans' hjemmeside.

Schengen

Konventionens navn: Konvention om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen med de fælles grænser (Schengen-konventionen).

Formål: Schengen-regelgrundlaget fastlægger to overordnede formål: Dels at etablere fri personbevægelighed over de indre grænser, dels at styrke indsatsen mod international kriminalitet og illegal indvandring. Formålene skal bl.a. opfyldes ved hjælp af udveksling af oplysninger og erfaringer til brug for de enkelte landes bekæmpelse af kriminalitet.

Ikrafttræden: Folketinget bemyndigede ved lov nr. 418 af 10. juni 1997 om Danmarks tiltrædelse af Schengen-konventionen regeringen til at ratificere tiltrædelsesaftalen på Danmarks vegne, og ratifikationen fandt sted den 23. september

1997. Loven blev delvis sat i kraft, men således at Justitsministeriet blev bemyndiget til at fastsætte ikrafttrædelsestidspunktet for lovens øvrige bestemmelser. Ved bekendtgørelse nr. 1366 af 20. december 2000 blev lovens regler om Schengen-informationssystemet sat i kraft pr. 1. januar 2001, og lovens øvrige bestemmelser trådte i kraft den 25. marts 2001. Loven er senere ændret ved lov nr. 227 af 2. april 2003, lov nr. 448 af 9. juni 2004 og senest ved lov nr. 521 af 6. juni 2007.

Retsgrundlaget for anden generation af Schengen-informationssystemet (SIS II) kom på plads i 2007 med Rådets vedtagelse den 12. juni 2007 af rådsafgørelsen om oprettelse, drift og brug af SIS II. Forordningen om oprettelse, drift og brug af SIS II samt forordningen om adgang til SIS II for de tjenester i medlemsstaterne, der har ansvaret for udstedelse af registreringsattester for motorkøretøjer, vedtog Rådet allerede den 20. november 2006.

Ved lov nr. 521 af 6. juni 2007 er justitsministeren bl.a. bemyndiget til at fastsætte ikrafttrædelsestidspunktet for bestemmelserne om oprettelse, drift og brug af anden generation af SIS II i Danmark. Justitsministeren har endnu ikke fastsat et sådant ikrafttrædelsestidspunkt.

Arbejdsopgaver: I henhold til konventionens artikel 115 er der nedsat en fælles tilsynsmyndighed, der bl.a. fører tilsyn med Schengen-informationssystemets tekniske støttefunktion (C.SIS), som fysisk er placeret i Strasbourg.

Repræsentanter for tilsynene i de 3 nordiske EU-medlemsstater samt Island og Norge har siden foråret 1997 haft mulighed for at deltage i Den Fælles Tilsynsmyndigheds møder. Efter Danmarks indtræden i Schengen-samarbejdet har Datatilsynet deltaget i møderne som medlem.

Den Fælles Tilsynsmyndighed Schengen har i 2010 afholdt 4 møder. Tilsynsmyndigheden har i samarbejde med Schengen-landene bl.a. foretaget visse fælles opfølgende undersøgelser på anbefalingerne til landenes brug af artikel 96 i Schengenkonventionen. Den endelige rapport herom blev vedtaget den 7. december 2010.

Tilsynsmyndigheden har i 2010 desuden bl.a. haft fokus på spørgsmål om kapacitetsproblemer i de nationale tilsynsmyndigheder, forholdet til Lissabontraktaten samt den løbende udvikling af SIS II-systemet.

Toldinformations-systemet

Konventionens navn: Konvention udarbejdet på grundlag af artikel K.3. i traktaten om Den Europæiske Union om brug af informationsteknologi på toldområdet. Pr. 27. maj 2011 afløses konventionen af Rådets afgørelse 2009/917/RIA af 30. november 2009 om brug af informationsteknologi på toldområdet.

Formål: At danne grundlag for oprettelse af "Toldinformationssystemet (CIS)", som skal bidrage til forebyggelse, efterforskning og retsforfølgning af alvorlige overtrædelser af de nationale love ved gennem en hurtig udbredelse af oplysninger at øge effektiviteten i samarbejds- og kontrolprocedurerne hos toldadministrationerne i medlemsstaterne.

Ikrafttræden: Konventionen blev undertegnet den 26. juli 1995, og Danmark ratificerede konventionen den 1. november 2000. Konventionen trådte i kraft den 23. december 2005.

Arbejdsopgaver: I henhold til konventionens artikel 17 skal medlemsstaterne udpege en national tilsynsmyndighed med ansvar for beskyttelse af personoplysninger. Datatilsynet er af Skatteministeriet blevet anmodet om at påtage sig opgaven som national tilsynsmyndighed og har givet tilsagn herom.

I henhold til konventionens artikel 18 er der nedsat en fælles tilsynsmyndighed, bestående af 2 repræsentanter fra hver af medlemsstaterne, udpeget blandt medlemsstaternes uafhængige tilsynsmyndigheder. Denne myndighed fører tilsyn med en central database, som er oprettet i EU-regi i Bruxelles, med terminaladgang for samtlige medlemsstaters myndigheder.

Den Fælles Tilsynsmyndighed Toldinformationssystemet har i 2010 afholdt 4 møder og har bl.a. foranstaltet udførelsen af en undersøgelse af de nationale sikkerhedsforanstaltninger vedrørende beskyttelse af oplysninger i CIS (i Danmark af SKAT). CIS-toldinformationssystemet skal udgøre en del af en fælles edb-database, hvori der også indgår oplysninger, som er omfattet af Rådets Forordning (EF) nr. 515/97 af 13. marts 1997 om gensidig bistand mellem medlemsstaternes administrative myndigheder og om samarbejde mellem disse og Kommissionen med henblik på at sikre den rette anvendelse af told- og landbrugsbestemmelserne.

Sekretariatet for de fælles tilsynsmyndigheder

Rådet har den 17. oktober 2000 (2000/641/RIA) under henvisning til artikel 30 og artikel 34, stk. 2, litra c), i den dagældende traktat om Den Europæiske Union truffet afgørelse om oprettelse af et sekretariat for de fælles tilsyns-/kontrolmyndigheder på Europol-, told- samt Schengenområdet, se EF-Tidende 2000, nr. L 271 af 24. oktober 2000, s. 1-3.

Det er udtrykkeligt fastslået, at databeskyttelsessekretariatet skal være uafhængigt, idet det ved udførelsen af sine opgaver kun er bundet af instrukser fra de fælles tilsynsmyndigheder. Af praktiske grunde er databeskyttelsessekretariatets administration tæt knyttet til Generalsekretariatet for Rådet. I overensstemmelse med Rådets afgørelse begyndte sekretariatet sit virke i september 2001. Sekretariatet ledes af en jurist med stor erfaring inden for databeskyttelse.

Napoli II-konventionen
Konventionens navn: Konvention, udarbejdet på grundlag af artikel K.3. i traktaten om Den Europæiske Union om gensidig bistand og samarbejde mellem toldmyndighederne (Napoli II).

Formål: At styrke EU-toldmyndighedernes samarbejde vedrørende vareoverførsler over såvel medlemslandenes indre grænser som over grænser fra tredjelande med ulovlige varer (narkotika, våben og børnepornografi mv.) samt ulovlig handel med højtbeskattede varer.

Ikrafttræden: Konventionen blev undertegnet den 18. december 1997. Napoli II-konventionen erstatter konventionen af 7. september 1967 om gensidig bistand mellem EU-landenes toldforvaltninger (Napoli I-konventionen), der blev tiltrådt af Danmark i forbindelse med indtrædelsen i EF i 1973. Napoli I-konventionen blev ophævet ved ikrafttrædelsen af Napoli II-konventionen.

Arbejdsopgaver: Ifølge Napoli II-konventionens artikel 25, litra i), træffer hver enkelt medlemsstat passende foranstaltninger for ved hjælp af effektiv kontrol at sikre, at nævnte artikel overholdes. Artikel 25 indeholder en række regler om databeskyttelse. Den enkelte medlemsstat kan overdrage disse kontrolopgaver til den nationale tilsynsmyndighed, der er omhandlet i artikel 17 i CIS-konventionen.

I lov nr. 482 af 7. juni 2001 om Danmarks tiltrædelse af konventionen om gensidig bistand og samarbejde mellem toldmyndighederne (Napoli II-konventionen), vedtaget den 15. maj 2001, er Datatilsynet indsat som tilsynsmyndighed efter konventionens artikel 25, jf. lovens § 4, stk. 2. Lovens § 1, stk. 1, § 2, stk. 1, og § 3 trådte i kraft dagen efter bekendtgørelse i Lovtidende. Skatteministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttrædelse af lovens øvrige bestemmelser.

Eurodac
Forordningens navn: Rådets forordning (EF) nr. 2725/2000 om oprettelse af "Eurodac" til sammenligning af fingeraftryk med henblik på en effektiv anvendelse af Dublin-konventionen (EF-Tidende Nr. L 316 af 15/12/2000, s. 1), vedtaget af EU-Rådet den 11. december 2000. Forordningen trådte i kraft den 15. december 2000.

Som følge af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender deltog Danmark ikke i vedtagelsen af forordningen, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark. Danmark er imidlertid blevet tilknyttet Eurodac-systemet på mellemstatsligt grundlag.

Formålet med Eurodac-forordningen er at fastlægge regler for oprettelse af en elektronisk database af fingeraftryk af asylansøgere og visse andre personer til brug ved anvendelsen af Dublin-konventionen, der indeholder bestemmelser til fastsættelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandling af en asylan-

søgning. EU-medlemsstaterne kan gennem databasen udveksle fingeraftryk af en asylansøger med henblik på at afklare, om denne tidligere har søgt asyl i en anden medlemsstat.

Det følger af Eurodac-forordningens artikel 19, stk. 1, at hver medlemsstat drager omsorg for, at den eller de nationale tilsynsmyndigheder, der udpeges i henhold til artikel 28, stk. 1, i direktiv 95/46/EF, i fuld uafhængighed og i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats nationale ret overvåger, at den pågældende medlemsstats behandling af personoplysninger er i overensstemmelse med Eurodac-forordningen.

Af udlændingelovens § 58 c, stk. 3, fremgår, at Datatilsynet her i landet fører tilsyn med behandlingen og anvendelsen af de oplysninger, der er videregivet og modtaget efter reglerne i Eurodac-forordningen.

I 2010 blev der i Eurodac afholdt 3 møder, hvor der bl.a. var fokus på udarbejdelsen af et spørgeskema, der omhandler medlemsstaternes sletteprocedurer i Eurodac-systemet, samt på at overvåge anvendelsen af Eurodac til politiefterforskningsøjemed. Der er i ligeledes i december 2010 afholdt et møde med UNHCR (FNs Højkommissariat for Flygtninge) og ECRE (European Council on Refugees and Exiles).

Det generelle databeskyttelsesdirektiv

Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger er det vigtigste internationale regelsæt for Danmark inden for databeskyttelsesområdet. Direktivet trådte i kraft den 24. oktober 1998 og er med persondatalovens ikrafttræden den 1. juli 2000 gennemført i Danmark.

Arbejdsopgaver: Direktivet giver Kommissionen forskellige beføjelser efter en særlig komitéprocedure, jf. artikel 31, bl.a. vedrørende forholdet til tredjelande, det vil sige lande uden for EU/EØS. I henhold til direktivets artikel 29 er der nedsat en gruppe vedrørende beskyttelse af personer i forbindelse med behandling af personoplysninger, den såkaldte Artikel 29-gruppe. Gruppen er rådgivende og uafhængig og består af repræsentanter fra den eller de tilsynsmyndigheder, som hver medlemsstat har udpeget, af en repræsentant fra den eller de myndigheder, der er oprettet for fællesskabsinstitutionerne og -organisationerne, samt af en repræsentant fra Kommissionen. Kommissionen (Generaldirektoratet for Frihed, Sikkerhed og Retfærdighed) er sekretariat for gruppen.

Artikel 29-gruppen har i 2010 afholdt ét tre-dagsmøde, fire to-dagsmøder og ét endagsmøde. Datatilsynet har desuden deltaget i tre underarbejdsgrupper: Technology Subgroup, som særligt arbejder med beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med anvendelse af internet og anden ny teknologi, BCR Subgroup, som arbejder med Binding Corporate Rules (BCR), samt Financial Matters Subgroup,

som særligt arbejder med beskyttelse af personoplysninger i relation til den finansielle sektor, herunder TFTP-aftalen med USA samt anbefalinger om hvidvask og bekæmpelse af terrorfinansiering.

Artikel 29-gruppen har i 2010 vedtaget en række henstillinger, udtalelser mv. Således har Artikel 29-gruppen i 2010 bl.a. lavet udtalelser om adfærdsbaseret annoncering på internettet og om begreberne dataansvarlig og databehandler.

Artikel 29-gruppens dokumenter er tilgængelige på Kommissionens hjemmeside, hvortil der er adgang via link fra Datatilsynets hjemmeside under punktet Internationalt. Tilsynets hjemmeside indeholder yderligere informationer om arbejdsgruppen og dens dokumenter.

Databeskyttelse internt i EU-institutionerne

Forordningens navn: EU-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 45/2001 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i fællesskabsinstitutionerne og -organerne og om fri udveksling af sådanne oplysninger. Forordningen blev vedtaget den 18. december 2000 og har sit grundlag i traktaten om Det Europæiske Fællesskab, idet der i artikel 286 er optaget en bestemmelse om beskyttelse af personoplysninger, således at der skal gælde databeskyttelsesregler for institutionerne og organer, som er oprettet ved eller på grundlag af denne traktat (EF-Tidende nr. L 8 af 12/1/2001, s. 1).

Ikrafttrædelse: Ifølge artikel 51 træder forordningen i kraft på 20. dagen efter offentliggørelsen den 12. januar 2001 i EF-Tidende.

Formålet: Hensigten med forordningen er, at regler svarende til det generelle databeskyttelsesdirektiv og til direktivet om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred inden for telesektoren skal gælde for fællesskabets institutioner og organer i lighed med de nationale gennemførelsesbestemmelser for medlemsstaterne. Forordningen indeholder tillige bestemmelser om oprettelse af en uafhængig kontrolmyndighed.

Kontrolinstansen kaldes "Den europæiske tilsynsførende for Databeskyttelse" (EDPS) og har til opgave at overvåge og sikre overholdelsen af de bestemmelser i forordningen og i enhver anden fællesskabsretsakt, der vedrører beskyttelsen af fysiske personers grundlæggende rettigheder, jf. artikel 41. Der tillægges den tilsynsførende en række hverv og beføjelser, som nærmere er beskrevet i artikel 46 og artikel 47. Det fremgår bl.a., at den tilsynsførende har til opgave at samarbejde med de nationale tilsynsmyndigheder i EU-medlemsstaterne.

Senest ved Europaparlamentet og Rådets afgørelse af 14. januar 2009 blev nederlænderen Peter Johan Hustinx udpeget til europæisk tilsynsførende for databeskyttelse for en femårig periode.

Datatilsynets hjemmeside indeholder under punktet Internationalt et link til hjemmesiden for den europæiske tilsynsførende for databeskyttelse, hvor dennes udtalelser mv. offentliggøres.

Eurojust

Retsgrundlag: Rådets afgørelse af 28. februar 2002 om oprettelse af Eurojust for at styrke bekæmpelsen af grov kriminalitet (Eurojust-afgørelsen).

Ikrafttræden: Rådsafgørelsen nødvendiggjorde ikke lovgivningsmæssige foranstaltninger i Danmark og trådte således i kraft ved offentliggørelsen den 6. marts 2002, jf. afgørelsens artikel 43.

Formål: Eurojust har til opgave at lette den egentlige koordinering mellem medlemslandenes retsforfølgende myndigheder og støtte efterforskningen i kriminalsager vedrørende organiseret kriminalitet, især med udgangspunkt i Europols analyser. Eurojust skal endvidere arbejde tæt sammen med det Europæiske Retlige Netværk vedrørende forenkling og efterkommelse af retsanmodninger.

Arbejdsopgaver: I henhold til Eurojust-afgørelsens artikel 23 oprettes der en fælles kontrolinstans til overvågning af Eurojusts aktiviteter med henblik på at sikre, at disse aktiviteter finder sted i overensstemmelse med Eurojust-afgørelsens bestemmelser vedrørende datasikkerhed. Forretningsordenen for den fælles kontrolinstans blev vedtaget i 2004 og ændret i 2009. Instansen har siden 2004 løbende afholdt møder.

Datatilsynet er repræsenteret i den fælles kontrolinstans. Det følger af Eurojust-afgørelsen, at den fælles kontrolinstans ved behandlingen af konkrete sager vedrørende databeskyttelsesspørgsmål skal bestå af tre faste dommere suppleret af ad hoc-dommere fra de lande, der er parter i den konkrete sag.

Der har i 2010 været afholdt ét møde i den fælles kontrolinstans.

EU-datakommissærernes arbejde

Alle EUs medlemsstater har nu lovgivning om persondatabeskyttelse. Der er i Registertilsynets Årsberetning 1996, side 18-20, redegjort for samarbejdet mellem EU-datatilsynene. Samarbejdet har dog i nogen grad ændret indhold, efter at der er påbegyndt afholdelse af regelmæssige møder i Artikel 29-gruppen. Samarbejdet foregår fortsat ved afholdelse af en årlig konference samt et møde, som afholdes i forbindelse med den årlige internationale konference. I 2010 blev den årlige EU-datatilsynskonference afholdt i Prag af det tjekkiske datatilsyn. På konferencen blev en række spørgsmål af fælles interesse drøftet, bl.a. beskyttelse af personoplysninger ved brug af kropsscannere.

Datatilsynet har i 2010 deltaget i 4 møder i arbejdsgruppen Working Party on Police and Justice (WPPJ). Denne arbejdsgruppe undersøger udviklingen inden for

det strafferetlige område med særlig fokus på databeskyttelsesretlige problemstillinger. WPPJ forbereder forslag, udkast til skrivelser mv. til konferencerne med henblik på fremsendelse til EU-institutioner og andre interessenter. WPPJ har i 2010 haft særligt fokus på aftalen mellem USA og EU om internationale pengeoverførsler inden for EU (TFTP II), databeskyttelse i bilaterale aftaler og Europarådets Cybercrime-konvention.

International konference for databeskyttelsesmyndigheder mv.

Det 32. årlige internationale møde for datatilsynsmyndighederne blev i oktober 2010 afholdt i Jerusalem, Israel. Resolutioner vedtaget på konferencen findes på Datatilsynets hjemmeside under punktet Internationalt.

En international arbejdsgruppe – International Working Group on Data Protection in Telecommunication – blev etableret i 1983 på initiativ af tilsynsmyndighederne (Data Protection Commissioners) fra en række lande, herunder Danmark, i forbindelse med den internationale konference.

Sekretariatsfunktionen har siden gruppens etablering været varetaget af Berlins Datatilsyn (Berliner Beauftragter für Datenschutz und Informationsfreiheit). Arbejdsgruppen har beskæftiget sig med databeskyttelsesmæssige anliggender inden for telekommunikation i bred forstand, i de senere år i vid udstrækning vedrørende internettet.

Berlin-gruppen, som den omtales, afholder normalt møde to gange om året. Efter ønske fra et eller flere af medlemmerne eller fra den europæiske eller internationale konference behandles en række emner. Resultatet af behandlingen af et emne vil ofte blive udtrykt i en fælles holdning (et "Working Paper"). Disse Working Papers kan anvendes i det videre konkrete arbejde med lovgivning eller fastlæggelse af praksis, som behandles internationalt eller nationalt. Gruppens Working Papers og øvrige dokumenter er tilgængelige på tysk eller engelsk på Berlins Datatilsyns hjemmeside (http://www.datenschutz-berlin.de/doc/int/iwgdpt/indeks.htm). Gruppen og dens dokumenter beskrives nærmere på Datatilsynets hjemmeside under punktet Internationalt.

Nordisk samarbejde

Datatilsynet deltog i 2010 i det fællesnordiske sagsbehandlermøde for sagsbehandlere fra de nordiske datatilsynsmyndigheder. Mødet blev holdt på Island. På mødet udvekslede deltagerne erfaringer om såvel generelle som konkrete spørgsmål, bl.a. om sociale netværk, whistleblower systemer og overvågning af medarbejdere.

Danmark var i 2010 vært for det fællesnordiske teknikermøde. Deltagerne var itsikkerhedskonsulenter og teknikere mv. fra datatilsynsmyndighederne i de nordiske lande. Deltagerne udvekslede erfaringer om tilsynenes inspektionsvirksomhed, herunder planlægning, gennemførelse og inspektionsmetodikker. Derudover blev konkrete sager drøftet, bl.a. Google Street View Wifi (se nærmere om denne sag under afsnittet om Datatilsynet opgaver), ligesom mere generelle emner blev

diskuteret, herunder om sms-tjenester, anvendelse af cookies og offentlige myndigheders anvendelse af borgerportaler.

Erfaringerne fra de årlige teknikermøder er, at udviklingerne i de nordiske lande har mange lighedstræk, og at der ofte kun er kortere tidsforskydninger mellem, hvornår en aktuel udvikling i et land kan genfindes i de øvrige lande.

Sikkerhedsspørgsmål

Persondatalovens krav til datasikkerhed

Efter persondatalovens § 41, stk. 3, skal den dataansvarlige myndighed træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes, samt mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres.

§ 41, stk. 3, er nærmere udmøntet i bekendtgørelse nr. 528 af 15. juli 2000 om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning (med senere ændringer).

Datatilsynet har udarbejdet en vejledning til sikkerhedsbekendtgørelsen (vejledning nr. 37 af 2. april 2001). Bekendtgørelsen og tilhørende vejledning er tilgængelige på Datatilsynets hjemmeside.

De anvisninger, som fremgår af sikkerhedsbekendtgørelsen og sikkerhedsvejledningen, gælder kun for dataansvarlige i den offentlige forvaltning. Imidlertid har Datatilsynet i mange konkrete sager vedrørende private dataansvarlige taget udgangspunkt i disse anvisninger.

Datatilsynet har i 2010 behandlet en del sager om sikkerhedsspørgsmål – både i forhold til offentlige myndigheder og private virksomheder. Desværre har tilsynet i løbet af året set en del tilfælde af sikkerhedsbrister vedrørende bl.a. uberettiget offentliggørelse af personnumre på internettet. Datatilsynet har også set tilfælde af uberettiget adgang i edb-systemer til oplysninger om andre personer. Således har Datatilsynet i 2010 f.eks. i en konkret sag udtalt kritik af, at en borger, som loggede sig ind på en hjemmeside ved hjælp af sit eget brugernavn og password, fik adgang til oplysninger, herunder navn og personnummer, vedrørende en anden person (j.nr. 2009-631-0102).

Offentlige myndigheders kommunikation med borgerne via sms
(j.nr. 2010-39-0001)

Datatilsynet besluttede i foråret 2010 at overveje persondatalovens sikkerhedskrav ved offentlige myndigheders kommunikation med borgerne via sms. Tilsynet bad i den forbindelse interesserede parter om at komme med forslag og synspunkter til brug for behandlingen af spørgsmålet. Datatilsynet modtog en række bidrag med kommentarer og konkrete eksempler fra både myndigheder og organisationer, og sagen blev efterfølgende drøftet på et møde i Datarådet.

Datatilsynet fandt herefter undtagelsesvis at kunne acceptere, at offentlige myndigheder foreløbig i en periode på 5 år – via både sms og e-post – sender borgerne ukrypterede aftalepåmindelser og servicebeskeder, som indeholder fortrolige og/eller følsomme oplysninger.

Datatilsynet fastsatte i den forbindelse nogle retningslinjer, som vil blive lagt til grund i tilsynets administration af persondatalovens sikkerhedskrav i forhold til brug af sms i den offentlige sektor.

Af disse retningslinjer fremgår bl.a., at borgeren klart skal have sagt ja til, at sms eller e-post benyttes til servicebeskederne, at oplysninger om CPR-numre ikke må indgå i de servicebeskeder, som myndigheder sender via almindelig sms eller e-post, samt at fremsendelse af servicebeskeder med fortrolige og følsomme personoplysninger kun må ske via den fællesoffentlige NemSMS-løsning eller en løsning, som i mindst samme omfang sikrer, at de mobiltelefonnumre, der sendes sms'er til, er rigtige.

Med retningslinjerne forsøgte Datatilsynet at finde en fornuftig balance mellem på den ene side behovet for at anvende sms til god service og effektiv borgerkontakt og på den anden side behovet for at beskytte personoplysninger mod misbrug, tab og uvedkommendes adgang.

NemID

(j.nr. 2010-631-0126)

I august 2010 blev Datatilsynet opmærksom på, at DanID, der forestår udsendelsen af oprettelsesbreve med nøglekort og breve med adgangskoder til NemID, havde foretaget samtidig udsendelse af disse til over 27.000 borgere.

DanID forklarede den skete sikkerhedsbrist med, at en printerfejl hos printleverandøren havde forsinket produktionen af brevene med nøglekort, så de blev afleveret til Post Danmark samme dag, samt at der var fremsendt så store ordrer på print af brevet med nøglekort til printleverandøren, at produktionen havde strakt sig over to dage.

DanID oplyste endvidere, at man fremadrettet bl.a. ville indføre yderligere forsinkelser på leveringen af brevet med pin-koden og at man herefter vurderede, at der ikke ville forekomme lignende tilfælde i fremtiden forårsaget af DanID eller den valgte leverandør.

Efter høring af DanID stillede Datatilsynet den 27. august 2010 krav om øjeblikkelig spærring af de berørte certifikater. Datatilsynet henviste i den forbindelse til persondatalovens § 41, stk. 3, idet tilsynet fandt, at der var sket et brud på den procedure, der er et centralt sikkerhedselement og dermed en forudsætning for, at NemID kan leve op til de fornødne sikkerhedsforanstaltninger efter persondataloven.

DanID valgte at spærre 17.261 certifikater, idet der kunne peges på en række situationer, hvor spærring ikke ville være relevant, da den fremsendte pin-kode ikke kunne anvendes enten som følge af manglende anvendelse (30 dages levetid), allerede foretaget spærring eller som følge af, at aktiveringen af certifikatet var blevet afbrudt.

I september 2010 modtog Datatilsynet igen en række nye henvendelser om samtidig udsendelse af breve i forbindelse med oprettelse af NemID-certifikater. 3.604 borgere var omfattet af den nye sikkerhedsbrist

Om årsagen til den nye sikkerhedsbrist har DanID henvist til forsinkelse i produktionen af breve med nøglekort hos printleverandøren.

Datatilsynet understregede i den forbindelse under høringen af DanID, at DanID er omfattet af persondatalovens regler og som følge heraf skal leve op til sikkerhedsreglerne i kapitel 11. Tilsynet henviste endvidere til, at en overtrædelse af reglerne i § 41, stk. 3, er strafsanktioneret, jf. persondatalovens § 70, stk. 1.

DanID iværksatte yderligere sikkerhedsforanstaltninger til sikring af, at lignende fejl ikke sker. Der blev således indsat en medarbejder hos printleverandøren til kontrol af manuelle processer, ligesom der udarbejdes en softwareløsning, der skal afløse de 3 dages "fysiske karantæne" af brevet med adgangskode.

Tilsynsvirksomhed

Generelt om Datatilsynets inspektioner

Datatilsynet fører tilsyn med enhver behandling, der omfattes af persondataloven, bortset fra behandlinger, der foretages for domstolene. I forbindelse hermed påser Datatilsynet af egen drift eller efter klage fra en registreret, at en behandling finder sted i overensstemmelse med lovgivningen og de bestemmelser, der er udstedt i medfør af loven.

Datatilsynet kan efter persondatalovens § 62, stk. 1, kræve enhver oplysning, der er af betydning for dets virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens bestemmelser.

I forhold til behandlinger, som foretages for den offentlige forvaltning, har Datatilsynets personale efter lovens § 62, stk. 2, til enhver tid adgang til alle lokaler, hvorfra behandlinger administreres, eller oplysninger kan benyttes, samt til lokaler, hvor oplysninger eller de tekniske hjælpemidler opbevares eller anvendes. Tilsynet skal forevise behørig legitimation, men der kræves ikke retskendelse.

Det fremgår af persondatalovens forarbejder, at det er forudsat, at tilsynet har mulighed for selv at gøre sig bekendt med oplysningerne efter at have fået adgang til lokaler, hvorfra der er adgang til disse.

Datatilsynet har mulighed for at gennemføre uanmeldte inspektioner. I praksis varsles inspektionerne som regel nogle uger i forvejen, da det er vigtigt, at de relevante medarbejdere hos den dataansvarlige kan være til stede. Datatilsynet opfatter ikke kun inspektionerne som en kontrolforanstaltning, men lægger også stor vægt på at komme i dialog med de dataansvarlige. Tilsynets repræsentanter informerer og vejleder om lovens regler og Datatilsynets praksis.

Hvis Datatilsynet i forbindelse med en inspektion eller på anden vis må konstatere, at en myndighed har overtrådt persondataloven, og der er tale om overtrædelser af en vis alvor, udtaler tilsynet kritik over for myndigheden. Er der tale om en kommune eller en region, kan der blive tale om et brev (orientering) til kommunalbestyrelsen eller vedkommende regionsråd. For så vidt angår statslige myndigheder kan det komme på tale at orientere en overordnet myndighed eller den pågældende minister.

Datatilsynets inspektionskompetence i forhold til private virksomheder er i lovens § 62, stk. 3 og 4, som hovedregel begrænset til de typer af behandlinger, der er omfattet af tilladelseskravet i lovens § 50 samt til edb-servicevirksomheder, omfattet af anmeldelsespligten i lovens § 53.

Med de nye regler om tv-overvågning, jf. kapitlet om tv-overvågning, har Datatilsynet endvidere fra den 1. juli 2007 haft mulighed for at foretage inspektioner hos alle offentlige myndigheder og private dataansvarlige, der behandler personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning. Dette gælder, selv om tv-overvågning er undtaget fra anmeldelsespligten.

Over for private virksomheder mv. har tilsynet mulighed for at give påbud og forbud med henblik på overholdelse af loven og kan i yderste konsekvens skride til politianmeldelse.

Gennemførelse af inspektioner

Inspektioner tager oftest udgangspunkt i de behandlinger, den dataansvarlige har anmeldt til Datatilsynet. De anmeldte behandlinger gennemgås, og behandlinger, som den dataansvarlige har vurderet ikke-anmeldelsespligtige, drøftes. Herefter gennemgås en række emner af generel karakter samt emner, som vurderes at være særligt relevante for den pågældende dataansvarlige. Eksempler på emner kan være:

- Logning og sletning
- Oplysningspligt, indsigtsbegæringer og samkøring i kontroløjemed
- Kontrol af medarbejderes brug af internet og e-mail
- Elektronisk borgerbetjening og transmission af oplysninger via hjemmeside
- Hjemmearbejdspladser og mobile arbejdspladser

I forbindelse med inspektioner hos offentlige myndigheder vælger Datatilsynet som oftest at lægge særlig vægt på et afgrænset antal emner for at få tid til en mere grundig gennemgang og drøftelse af de enkelte emner.

Efter gennemgang af relevante emner gennemgås ved de inspektioner hos offentlige myndigheder, hvor en af Datatilsynets it-sikkerhedskonsulenter deltager, emner af teknisk-sikkerhedsmæssig karakter, herunder dele af de sikkerhedsregler, som myndigheden har fastsat i henhold til sikkerhedsbekendtgørelsens § 5. Ved inspektioner, hvor der ikke deltager en it-sikkerhedskonsulent, fokuseres der i højere grad på andre emner end de teknisk-sikkerhedsmæssige. Før en inspektion afsluttes, foretages en besigtigelse af lokaler, hvor personoplysninger behandles. Herunder kan der foretages diverse stikprøver i den dataansvarliges systemer. Den fysiske indretning gennemgås, og relevante spørgsmål drøftes med de medarbejdere, der behandler personoplysninger eller administrerer it-udstyr.

Formålet med at foretage stikprøver og stille spørgsmål til konkrete medarbejdere er at undersøge, hvordan de regler og procedurer, som tilsynet har fået præsenteret mundtligt eller skriftligt, efterleves i praksis. Dette gøres f.eks. ved at undersøge automatiske funktioner, som styrer passwordkvalitet og udskiftningsfrekvens for passwords i edb-systemerne og ved at undersøge dokumentation for administration af adgangskontrolsystemer og periodisk kontrol af autorisationer. Datatil-

synet kan endvidere undersøge, om der findes tekstbehandlingsdokumenter o.l., som efter reglerne burde være slettet, ligesom man oftest gennemgår praksis for behandling af kasserede udskrifter og datamedier, der indeholder personoplysninger.

Datatilsynet er i stadig højere grad gået over til at anvende standardskemaer, som udfyldes med tilsynets observationer og kommentarer i løbet af inspektionen. Det udfyldte skema gennemgås med den dataansvarlige, inden tilsynets repræsentanter forlader stedet, og den dataansvarlige får udleveret en kopi. På denne måde kan myndigheden med det samme få et overblik over tilsynets observationer, herunder hvilke forhold der skal undersøges nærmere eller bringes i orden. Det er samtidig ressourcebesparende for Datatilsynet, idet tilsynets repræsentanter så (som udgangspunkt) ikke skal skrive et opfølgende brev vedrørende tilsynets observationer og krav.

Datatilsynet forsøger så vidt muligt både i forhold til offentlige og private dataansvarlige at afslutte inspektionssagen på stedet. Hvis der under inspektionen bliver observeret (flere) alvorlige overtrædelser af persondataloven, vil Datatilsynet typisk afvente, at disse forhold bliver bragt i orden, før tilsynet afslutter inspektionssagen.

Tv-overvågnings-inspektioner

Fra den 1. juli 2007 har Datatilsynet i henhold til persondatalovens § 62, stk. 2 og 3, fået generel mulighed for at foretage inspektioner hos offentlige myndigheder og private dataansvarlige, der behandler personoplysninger i forbindelse med tv-overvågning.

I 2010 har Datatilsynet gennemført 18 inspektioner hos private dataansvarlige, der foretager tv-overvågning.

Datatilsynets inspektioner kan foretages såvel varslet som uden varsel. Datatilsynet har indtil videre udelukkende foretaget varslede inspektioner på tv-overvågningsområdet, idet tilsynet finder det mest hensigtsmæssigt, at der er personer til stede, som kan besvare tilsynets spørgsmål. Det bemærkes i den forbindelse, at tilsynets fokus er på efterlevelse af persondatalovens krav til håndtering af optagelser, oplysningspligten, sletningsrutiner og datasikkerhed.

Datatilsynet har udarbejdet et spørgeskema til de dataansvarlige, som bliver udsendt til de udvalgte virksomheder sammen med varslingen og returneret til tilsynet med svar forud for selve inspektionen. Skemaerne er en god indgangsvinkel i forhold til inspektion hos private dataansvarlige. Desuden effektiviseres inspektionen, således at der kan gennemføres flere inspektioner på kortere tid.

Datatilsynet har gennemført hovedparten af inspektionerne i form af et "raid" af 5 dages varighed i foråret 2010, hvor et geografisk afgrænset område blev udvalgt til

inspektion, nemlig butikscentret Fields i København. Her blev 14 butikker, der foretog tv-overvågning, inspiceret. Desuden blev 2 butikker i indre by i København inspiceret.

I efteråret 2010 foretog Datatilsynet yderligere 2 inspektioner hos cafeer i København.

Inspektionerne er som udgangspunkt gennemført som stikprøvekontroller – dvs. som et rutinemæssigt led i Datatilsynets virksomhed uden konkret anledning i forhold til den enkelte virksomhed.

Af generelle indtryk fra de gennemførte inspektioner af tv-overvågning i 2010 kan nævnes, at der typisk blev overvåget hele døgnet i kriminalitetsforebyggende/-opklarende øjemed.

Kunder blev typisk informeret via skiltning, og egne medarbejdere var også informeret om tv-overvågningen. Enkelte af de inspicerede var ikke opmærksomme på at informere ekstern arbejdskraft – f.eks. rengøringspersonale.

Typisk var det spørgsmål af teknisk/sikkerhedsmæssig karakter, som betød, at en inspektion ikke kunne afsluttes med det samme.

Datatilsynet kan i øvrigt henvise til beretning til Folketinget om erfaringerne med tv-overvågningslovens § 2, nr. 3, hvorefter pengeinstitutter, spillekasinoer, hotel- og restaurationsvirksomheder samt butikscentre og butikker, hvorfra der foregår detailsalg, kan foretage tv-overvågning med billedoptagelse af egne indgange og facader, og, når dette er klart nødvendigt af hensyn til kriminalitetsbekæmpelse, af visse tilknyttede arealer. Datatilsynet har bidraget til denne beretning. Beretningen er tilgængelig på Folketingets hjemmeside:
http://www.ft.dk/samling/20101/almdel/reu/bilag/199/944679/index.htm

Inspektioner vedrørende kreditoplysningsvirksomhed

Datatilsynet er jævnligt på inspektion hos kreditoplysningsbureauerne. Tilsynet har i 2010 valgt en ny inspektionsform, hvor tre inspektioner i stedet blev afholdt hos et kreditoplysningsbureaus abonnenter.

Hensigten med denne inspektionsform har været at drøfte, hvilke sikkerhedsforanstaltninger kreditoplysningsbureauet og dets abonnenter iagttager til sikring af, at oplysninger i kreditoplysningsbureauets register ikke misbruges eller kommer til uvedkommendes kendskab.

Inspektionerne medførte, at forskellige problemstillinger blev taget op bl.a. oplysningspligten i persondatalovens § 29 ved indhentelse af kreditoplysninger, herunder gennem søgning i et online system samt spørgsmålet om det i konkrete tilfælde var i overensstemmelse med persondataloven at foretage søgning hos kreditoplysningsbureauet.

Overtrædelses-registret
(j.nr. 2009-621-0045)

Datatilsynet gennemførte i maj 2010 en inspektion hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vedrørende styrelsens overtrædelsesregister for virksomheder med næringsbrev.

Ved inspektionen erfarede Datatilsynet, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen trods henstilling fra tilsynet i november 2005 fortsat gav politiet adgang via internettet til bl.a. oplysninger om strafbare forhold i næringsbasens overtrædelsesregister ved anvendelse af brugernavn og password. Desuden foretog styrelsen ikke kontrol med afviste adgangsforsøg som påkrævet efter sikkerhedsbekendtgørelsens § 18, ligesom styrelsens system ved indberetninger til registret om bl.a. strafbare overtrædelser udsendte en ukrypteret e-post til indberetteren.

Datatilsynet udtalte bl.a., at det efter tilsynets opfattelse var uacceptabelt, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ikke havde fulgt tilsynets henstilling fra 2005. I den forbindelse fremhævede tilsynet, at situationen blev forværret af, at der ikke var etableret kontrol med afviste adgangsforsøg, og at uvedkommende således uden begrænsninger på antal forsøg havde adgang til via internettet at forsøge at gætte sig frem til en adgangsgivende kombination af brugernavn og password. Der skete endvidere ingen logning af sådanne forsøg.

På denne baggrund fandt Datatilsynet, at den manglende efterlevelse af persondataloven samlet set var meget kritisabel, og at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen omgående måtte etablere den fornødne sikkerhed omkring politiets adgang til overtrædelsesregistret eller lukke adgangen. Endvidere skulle styrelsen etablere kontrol med afviste adgangsforsøg i overensstemmelse med sikkerhedsbekendtgørelsens § 18 og ophøre med fremsendelsen af fortrolige og følsomme personoplysninger via almindelig e-post.

I et svar til Datatilsynet oplyste Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, at styrelsen havde lukket for politiets adgang til overtrædelsesregistret via internettet, og at politiet, indtil en teknisk løsning var fundet, var henvist til at foretage indberetninger til overtrædelsesregistret pr. brev.

Grundet den manglende efterlevelse af Datatilsynets henstilling underrettede tilsynet endvidere Økonomi- og Erhvervsministeriet om det skete. Ministeriet henviste i et svar til Datatilsynet til Erhvervs- og Selskabsstyrelsens svar og oplyste endvidere, at styrelsen var blevet anmodet om at give ministeriet besked, når overtrædelsesregistret er ændret som ønsket.

Datatilsynets observationer ved inspektioner i 2010

I 2010 gennemførte Datatilsynet 64 inspektioner.

En del af inspektionsvirksomheden blev udført ved en koncentreret indsats inden for tv-overvågning i butikscentret Fields i København. Der henvises til afsnittet om tv-overvågningsinspektioner.

Datatilsynet gennemførte i foråret 2010 desuden en række inspektioner af videnskabelige projekter hos forskere på Københavns Universitet, Panum Instituttet. Det overordnede tema for inspektionerne var biomedicinsk forskning og arvelighedsforskning. Inspektionerne havde også til formål at indlede en nærmere dialog med Panum Instituttet omkring sondringen mellem afdelingernes forskning og forskning, der gennemføres i den enkelte forskers eget regi.

I 2010 havde Datatilsynet i en række inspektioner desuden valgt at have særligt fokus på sletning af personoplysninger. Ved disse inspektioner var der flere tilfælde, hvor den dataansvarlige havde opbevaret data ud over den anmeldte/tilladte slettefrist. Dette skyldtes ofte, at den dataansvarlige ikke i tilstrækkelig grad havde taget højde for krav om sletning ved udarbejdelse af interne procedurer eller ved udvikling af systemerne. Virksomheden/myndigheden blev i de situationer pålagt at få oplysningerne slettet samt fremadrettet at sikre løbende sletning.

Nedenfor er en samlet oversigt over udførte inspektioner i 2010.

Oversigt over udførte inspektioner i 2010

Staten (2):
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (Overtrædelsesregisteret)
Fødevareregion Øst (Overtrædelsesregisteret)

Kommuner og regioner (3):
Ballerup Kommune
Greve Kommune
Høje-Taastrup Kommune

Temainspektioner offentlig forskning – Panum Instituttet (3):
Laboratoriet for Eksperimentel Cardiologi
Afdeling for Systembiologisk Forskning
Klinik for Medicinsk Genetik

Temainspektioner privat forskning – Panum Instituttet (7):
Mads Rosenkilde Larsen
Merete Bugge
Astrid Plamboeck
Niels Tommerup
Lars Kayser
Marie Luise Bisgaard
Marie Nørredam

Øvrige private forskere (14):
Pernille Meliá Christensen
Maria Karen Kristiansen
Jimmi Elers
Ole Dyg Pedersen
Anne Kristine Bojsen-Møller
Ingrid Poulsen
Bjørn Hamre
Tommy Tranholm Jensen
Ewa Rajpert-De Meyts
Alexandre Yasmin Kruse
Per I. Hensen
Louise Victoria Johansen
Mette Kronbæk
Henriette Tolstrup Holmegaard

Temainspektioner – sletning (6):
Vestas
Energi- og Olieforum
Rigspolitiet
Studenterrådgivningen

NetDoktor
Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører

Temainspektioner – RKI-opslag (3):
VEKO-kort
Fona (Amagercentret)
Magasin (Kgs. Nytorv)

Alternative behandlere (5):
Den Glade Zone
Natalie Inge Seit
Netterapeuten
Steen Jensen
Lina Karin Hedin

Kontaktbureauer (2):
PeopleNetwork ApS
Elitedaters.dk

Temainspektioner - tv-overvågning i Fields (14):
Sam's
Message
TDC
Kaufmann
Samsøe & Samsøe
Vila
Elgiganten
Bahne
Solid
Jack & Jones
Carat Smykker & Ure
Bonell's Guld, Sølv & Ure
MGM Design Guld & Sølv
Stadium

Øvrige tv-overvågning (4):
La Coste (København)
Louis Vuitton (København)
Cafe Bellagio
Baresso (Kgs. Nytorv)

Advarselsregister (1):
Materielsektionen under Dansk Byggeri

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K
Telefon: 3319 3200
Telefax: 3319 3218
E-mail: dt@datatilsynet.dk
Hjemmeside: www.datatilsynet.dk